

**BAŽNYČIOS
ŽINIOS****Šiame numeryje:****Popiežius**

Popiežius apie „dalijimosi logiką“	2
„Pelno logika“ neturėtų stelbti „teisingo paskirstymo logikos“	3
Apie prigimtinę teisę	3
Apie įkalintų asmenų pastoraciją	4

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	5
Dievo gailestingumo iškilmė Airijoje	7
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	7
Panevėžio vyskupijos kunigų susirinkimas	8
Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas	9
Mokslinė konferencija apie Kumrano raštiją ir krikščionių Bibliją	10
Lietuvos krikšto jubiliejus iš dvidešimties metų perspektyvos	12
Paminėtas Šiaulių katedros 10 metų jubiliejus	13
Konferencija „Vertybinių nuostatų ugdymo svarba ir galimybės mokykloje“	14
Mokslinė konferencija Gargžduose	15
Seminaras apie akademinę sielovadą	17
Susikaupimo diena su t. Jonu Emanueliu	17
Konsekruota nauja bažnyčia	21

Homilijos

ATEITIES DIENA I advento sekmadienis (A)	23
ATSIVERTIMO KRIKŠTAS II advento sekmadienis (A)	24
JONAS KALĖJIME III advento sekmadienis (A)	25

Bažnyčia pasaulyje

Ispanų kankinių beatifikacija	26
-------------------------------	----

Popiežius apie „dalijimosi logiką“

Ištrauka iš popiežiaus Benedikto XVI homilijos, pasakytos 2007 m. rugsėjo 23 d. per Eucharistijos šventimą Velletri (Italija) šv. Klemenso aikštėje

<...> Meilė yra krikščionybės esmė; ji paverčia tikinčiuosius bei krikščionių bendruomenę vilties ir taikos raugu kiekvienoje aplinkoje, ypač akina paisyti vargšų bei kenčiančiųjų poreikių. Tai mūsų bendra misija – būti vilties ir meilės raugu, nes tikime meile. Meilė teikia Bažnyčiai gyvybę, o kadangi meilė yra amžina, ji teikia jai gyvybę visada, iki laikų pabaigos.

Šv. Lukas, evangelistas, labiau negu kiti stengėsi parodyti Jėzaus meilę vargšams, ankstesniais sekmadeniais suteikė įvairių paskatų pamąstyti apie perdėto prisirišimo prie pinigų, materialinių gėrybių bei visko, kas mums trukdo pilnatviškai įgyvendinti savo pašaukimą mylėti Dievą ir brolius, pavojus.

Ir šiandien Viešpats mums pateikia palyginimą, verčiantį nusistebėti: kalbama apie apsukrą prievaizdą, kuris giriamas (plg. *Lk 16, 1–13*). Tačiau įdėmiau pažvelgus pasirodo, kad tai rimtas ir dėl to juo išganingesnis mokymas. Kaip visada, Viešpats remiasi kasdienio gyvenimo įvykiais: jis pasakoja apie prievaizdą, kuriam dėl nesąžiningo jo šeimnininko turto tvarkymo gresia būti atleistam ir kuris, siekdamas užsitikrinti ateitį, gudriai mėgina su skolininkais susitarti. Jis tikrai yra nesąžiningas, suktas žmogus. Evangelija jį mums pateikia kaip pavyzdį, idant sekume ne jo nesąžiningumu, bet į priekį numatančiu apsukrumu. Trumpas palyginimas iš tiesų užbaigiamas žodžiais: „Šeimnininkas pagyrė suktąjį prievaizdą, kad jis gudriai pasielgęs“ (*Lk 16, 8*).

Ką Jėzus šiuo palyginimu, šia stebinančia pabaiga nori pasakyti? Po palyginimo apie nesąžiningą prievaizdą evangelistas pateikia keletą išpėjimų dėl mūsų santykio su pinigais ir šio pasaulio gėrybėmis.

Tais trumpais sakiniiais esame kviečiami radikalčiai apsispręsti, pasirinkti pastovią vidinę kryptį. Gyvenimas iš tikro yra apsisprendimas tarp sąžiningumo ir nesąžiningumo, ištikimybės ir neištikimybės, egoizmo ir altruizmo, gėrio ir blogio. Įtaigiai ir nepaneigiamai skamba šios Evangelijos atkarpos pabaiga: „Joks tarnas negali tarnauti dviem šeimnininkams: arba jis vieno nekės, o kitą mylės, arba prie vieno bus prisirišęs, o kitą nieku vers. Negalite tarnauti Dievui ir Mamonai“ (*Lk 16, 13*).

Mamona yra finikietiškos kilmės sąvoka, žadinanti mintį apie ūkinį saugumą bei sėkmę verslo reikaluose; galėtume sakyti, jog turtai prieš akis iškyla kaip

stabas, kuriam visa aukojama vien savo materialinei sėkmei pasiekti, tokiai ekonominei sėkmei pavirstant tikruoju žmogaus dievu. Vadinasi, būtina iš pagrindų apsispręsti, ką rinktis – Dievą ar Mamoną, apsispręsti, ką laikyti pagrindiniu savo veiklos kriterijumi – pelno logiką ar dalijimosi ir solidarumo logiką. Vargšų imant pelno logikai, santykiai tarp turtingųjų ir vargšų tampa neteisingi, planeta destruktvyviai išnaudojama. Tuo tarpu kai persvarą turi dalijimosi ir solidarumo logika, įmanoma kursą pataisyti bei pasukti deramos plėtros, bendros visų gerovės linkme. Iš esmės čia renkamasi tarp egoizmo ir meilės, teisingumo ir nesąžiningumo, galiausiai tarp Dievo ir šėtono. Jei meilė Kristui ir broliams laikoma ne koku nors pašaliniu bei paviršutinišku dalyku, bet tikruoju ir galutiniu tikslu, tai tada mokama principingai apsispręsti, būti pasirengusiam radikalčiai atsisądėti, prireikus net ligi kankinystės. Šiandien, kaip ir vakar, krikščionio gyvenimas reikalauja ryžto plaukti prieš srovę, mylėti taip, kaip mylėjo Jėzus, nuėjęs iki savęs paaukojimo ant kryžiaus.

Remdamiesi viena šv. Augustino meditacija, galėtume pasakyti, kad tikruosius ir amžinuosius turtus turime įgyti per žemiškuosius turtus: jei jau yra žmonių, pasirengusių bet kokiai suktybei, idant užsitikrintų materialų, nors ir nepatikimą turta, tai mes, krikščionys, juo labiau turėtume stengtis rūpintis savo amžinąja laime tinkamai tvarkydamiesi su šios žemės gėrybėmis (plg. *Sermones 359, 10*). Vienintelis būdas padaryti savo talentus bei asmeninius gebėjimus, taip pat turimus turtus vaisingus amžinybės atžvilgiu yra dalytis jais su broliais, taip pasirodant prievaizdais, gerai tvarkančiais tai, ką Dievas mums yra patikėjęs. Jėzus sako: „Kas patikimas smulkmenoje, tas patikimas ir dideliuose dalykuose, o kas neteisingas smulkmenoje, tas neteisingas ir dideliuose dalykuose“ (*Lk 16, 10*).

Apie tokį patį kasdien priimtina apsisprendimą šiandien pirmajame skaitinyje mums kalba ir pranašas Amosas. Karštais žodžiais jis smerkia gyvenseną, būdingą tam, kuris visaip leidžiasi pavergiamas pelno egoistinės paieškos ir, pajutęs pelno troškulį, ima niekinti vargšus bei jų padėtį išnaudoti savo naudai (plg. *Am 4, 5*). Krikščionis visa to turi energingai atsakyti ir savo širdį atverti autentiško dosnumo jausmams – dosnumo, kuris, kaip apaštalas Paulius ragina antrajame skaitinyje, reiškiasi nuoširdžia meile visiems bei pirmiausia rodosi malda. Melstis už kitus iš tikro yra didelės meilės ženklas. Apaštalas pirmiausia ragina melstis už vykdančiuosius atsakingas užduotis pilietinėje visuomenėje, nes, anot jo, jų sprendimai, jei jie nukreipti gėrio linkme, duoda teigiamų vaisių, visiems laiduojančių taiką, „idant galėtume tyliai ramiai gyventi visokeriopai maldingą ir gerbtiną gyvenimą“ (*1 Tim 2, 2*). Todėl niekada teneutrūksta mūsų maldos, dvasinio indėlio į Kristui ir

teisingesnės bei solidaresnės visuomenės kūrimui iš-tikimos bažnytinės bendruomenės statydinimą. <...>

„Pelno logika“ neturėtų stelbti „teisingo paskirstymo logikos“

Ištrauka iš Benedikto XVI kalbos prieš 2007 m. rugsėjo 23 d. Viešpaties angelo maldą

<...> Kristus, pasakodamas palyginimą apie vieną nesąžiningą, bet labai apsukrą prievaizdą, moko savo mokinius geriausio pinigų bei materialinių tur-tų panaudojimo būdo, kurio esmė yra dalytis tuo su vargšais ir taip, puoselėjant Dangaus karalystės vil-tį, laimėti jų draugystę. „Neteisingą Mamona pasi-darykite bičiuliu, kad, kai jos nebeliks, priimtų jus į amžinąsias padangtes“ (Lk 16, 9).

Pinigai, kaip tokie, nėra „neteisingi“, bet jie žmogų gali labiau nei kas kita paskatinti užsisklęsti aklame egoizme. Tad svarbu atlikti savotišką ūkinių gėry-bių „konversiją“: užuot naudojus jas vien savo inte-resams, būtina pagalvoti apie vargšų reikmes ir taip sekti pačiu Kristumi, kuris, kaip rašo šventasis Pau-lius, „būdamas turtingas, dėl jūsų tapo vargdieniu, kad jūs taptumėte turtingi per jo neturtą“ (2 Kor 8, 9). Atrodo paradoksalu: Kristus padarė mus turtin-gus ne savo turtu, bet savo neturtu, t. y. savo meile, akinusia jį dovanoti save mums visą.

Čia galėtų atsiverti platus ir sudėtingas svarstymų turto ir neturto tema laukas, apimantis ir pasaulinę plotmę, kurioje susiduria dvi ūkio logikos – pelno logika ir teisingo gėrybių paskirstymo logika, kurios viena kitai neprieštarauja, jei tarp jų egzistuoja tei-singas santykis. Katalikų socialinis mokymas visada tvirtindavo, jog pirmenybė teiktina teisingam gėry-bių paskirstymui. Pelnas, savaime suprantama, yra teisėtas ir, laikantis saiko, būtinas ekonominei plėt-rai. Jonas Paulius II savo enciklikoje *Centesimus an-nus* taip rašė: „Dabartinėje įmonių ekonomikoje esa-ma teigiamų aspektų, kurių šaknys yra žmogaus lais-vė, besireiškianti, kaip daugelyje sričių, ir ūkyje“ (32). Toliau jis priduria, kad vis dėlto kapitalizmas nelai-kytinas vieninteliu galiojančiu ūkio organizavimo modeliu (plg. ten pat, 35). Badas bei kritinė ekologi-nė padėtis leidžia vis aiškiau suvokti, jog pelno logi-ka, kai paima viršų, sustiprina bei padidina netinka-mą santykį tarp turtingųjų ir vargšų bei pražūtingą planetos išnaudojimą. Kai, priešingai, persvarą turi dalijimosi ir solidarumo logika, įmanoma kursą pa-taisyti bei pakreipti teisingos bei pakeliamos plėtros linkme. <...>

Apie prigimtinę teisę

Ištrauka iš popiežiaus Benedikto XVI kreipimosi į Tarptautinės teologų komisijos narius 2007 m. spalio 5 d.

<...> Kaip veikiausiai žinoma, Tikėjimo mokymo kongregacijos kvietimu įvairiuose universitetų cen-truose bei įvairiose organizacijose vyksta bei rengia-mi simpoziumai ar studijų dienos siekiant išrutulioti naudingas pagrindines kryptis bei bendras nuomo-nes mokymui apie prigimtinių dorovės įstatymą kon-struktyviai bei veiksmingai pagilinti. Toks kvietimas iki šiol susilaukė teigiamo atsako ir didelio atgarsio. Todėl su dideliu susidomėjimu laukiama Tarptauti-nės teologų komisijos indėlio; ši komisija yra iškėlu-si sau tikslą pateisinti ir išdėstyti visuotinės etikos pagrindus – etikos, priklausančios didžiajam žmo-giškosios išminties paveldui, tam tikra prasme lai-kytinam protu apdovanoto kūrinių dalimi amžinajame Dievo įstatyme. Tad kalbama ne apie išskirtinai ar daugiausia *konfesinę* (t. y. tam tikram religiniam išpažinimui skirtą) temą, net jei mokymas apie pri-gimtinių dorovės įstatymą visapusiškai aiškinamas bei plėtojamas krikščioniškojo apreikimo ir žmogaus at-baigimo Kristaus slėpinyje požiūriu.

Katalikų Bažnyčios katekizme pagrindinis mokymo apie prigimtinių dorovės įstatymą turinys taikliai api-bendrinamas šiais žodžiais: „Prigimtinis dorovės įstatymas išreiškiami pirmutiniai ir esminiai dorovi-nį gyvenimą tvarkantys įsakymai. Dorovinio įstaty-mo šerdis yra trokšti Dievo bei jam, visokio gėrio šal-tiniui ir teisėjui, paklusti bei kitą žmogų suvokti kaip lygiavertį. Pagrindiniai šio įstatymo įsakymai išdė-syti Dekaloge. Įstatymas vadinamas prigimtinis ne todėl, kad turėtų ką nors bendra su neprotinų bū-tybių prigimtimi, bet kad jį skelbiantis protas priklaus-o žmogaus prigimčiai“ (1955).

Šiuo mokymu pasiekiami du tikslai: viena vertus, su-vokiama, kad krikščioniškojo tikėjimo etinis turinys yra ne kažkas, kas žmogaus sąžinei primetama iš iš-orės, bet pačia žmogaus prigimtimi besiremianti nor-ma; kita vertus, prigimtinių įstatymų, prieinamu kiek-vienam protu apdovanotam kūriniui, padedamas pa-grindas, leidžiantis įsitraukti į dialogą su visais ge-ros valios žmonėmis ir, kalbant bendriau, su pilietie-ne bei pasaulietine visuomene.

Bet kaip tik dėl kultūrinių bei ideologinių veiksnių įta-kos pilietinė ir pasaulietinė visuomenė šiandien sutri-kusi bei suglumusi: pradinis žmogaus ir jo etinio elge-sio pamatų akivaizdumas sunykęs, o mokymas apie prigimtinių dorovės įstatymą susiduria su jį tiesiogiai neigiančiomis pažiūromis. Visa tai turi milžiniškų ir

rimtų padarinių pilietinei ir socialinei santvarkai. Tarp nemažai mąstytojų šiandien, regis, vyrauja pozityvistinis teisės supratimas. Pasak jų, galutinis civilinės teisės šaltinis yra žmonija ir visuomenė arba *de facto* piliečių dauguma. Problema, kuri jiems rūpi, yra ne gėrio paieška, bet galios, arba veikiau galių pusiausvyros, paieška. Tokia srovė šaknijasi *etiniame reliatyvizme*, kai kurių laikomame tiesiog pagrindine demokratijos sąlyga, nes reliatyvizmas esą laiduojąs pakantą bei žmonių abipusę pagarbą. Bet jei šitai būtų tiesa, tai galutinis teisės šaltinis būtų momentinė dauguma. Istorija labai aiškiai rodo, kad dauguma gali klysti. Tikrą protingumą laiduoja ne gausus pritiriamas, bet tik žmogaus proto skaidrumas kūrybingojo Proto atžvilgiu ir bendras išiklausymas iš ši mūsų protingumo šaltinį.

Kai pavojus ima kilti žmogaus kilnumo, jo gyvenimo, šeimos institucijos, socialinės tvarkos teisingumo pamatiniams reikalavimams, t. y. pagrindinėms žmogaus teisėms, suvoktina, kad nė vienas žmogaus sukurtas įstatymas negali panaikinti Kūrėjo žmogaus širdyje įrašyto įstatymo, dramatiškai nesudrebindamas pačios visuomenės būtino pagrindo. Tad prigimtinė teisė tampa kiekvienam žmogui siūlomu tikru laisvo, pagarbos jo kilnumui kupino ir nuo bet kokio ideologinio manipuliavimo, nuo bet kokios savivalės ir nuo stipresniojo menkiausio piktnaudžiavimo valdžia apsaugoto gyvenimo laidu. Į tokį išpėjimą niekas negali nekreipti dėmesio. Jei dėl tragiškos kolektyvinės sąžinės aptemimo skepticizmui ir etiniam reliatyvizmui pavyktų ištrinti pagrindinius prigimtinio dorovės įstatymo principus, smarkiai pažeisti būtų ir pačios demokratinės santvarkos pamatai. Kovai su tokiu aptemimu, reiškiančiu – dar pirma krikščioniškosios – žmogiškosios civilizacijos krizę, mobilizuotinos visos geros valios žmonių, pasauliečių ir kitų religijų sekėjų sąžinės, idant jie bendromis išgalėmis ir veikliai stengtųsi kultūroje ir pilietinėje bei politinėje visuomenėje ugdyti prigimtinio dorovės įstatymo nelygstamos vertės suvokimą. Nuo pagarbos jam tikrai priklauso individo ir visuomenės žengimas tikrosios pažangos, atitinkančios teisingą protą, turinčios dalį amžinajame Dievo prote, keliu. <...>

Apie įkalintų asmenų pastoraciją

Ištrauka iš popiežiaus Benedikto XVI kreipimosi į Tarptautinės katalikiškosios įkalintųjų asmenų pastoracijos komisijos XII pasaulinio kongreso narius 2007 m. rugsejo 6 d. Castel Gandolfo

<...> Jūsų tarnyba reikalauja daug kantrybės ir ištvermės. Nereti nusivylimai ir frustracijos. Stiprindami su jūsų vyskupais jus siejančius ryšius, surasite paramos bei globos, kurių reikia vis geriau savo

itin svarbiai misijai įsisąmoninti. Tokia tarnyba padrąsins kitus vietinės krikščionių bendruomenės narius kartu su jumis vykdyti vyskupijos bažnytinį gyvenimą praturtinančius gailėstingumo darbus kūnui. Ji lygiai taip pat padės tuos, kuriems tarnaujate, įtraukti į visuotinės Bažnyčios širdį, pirmiausia per reguliarių dalyvavimą Atgailos ir Eucharistijos sakramentų šventime (plg. *Sacramentum caritatis*, 59).

Įkalintuosius nesunkiai gali apimti atskirties, gėdos ir atmetimo jausmai, grasinantys sužlugdyti jų ateities viltis bei siekius. Tokiomis sąlygomis sielovadininkai ir jų bendradarbiai pašaukti būti Dievo begalinio gailėsčio ir begalinio atleidimo šaukliais. Jiems patikėta svarbi užduotis, bendradarbiaujant su civiline vyresnybe, padėti įkalintiesiems vėl atrasti gyvenimo prasmę bei tikslą, idant šie, padedami Dievo malonės, galėtų jį atnaujinti, susitaikyti su savo šeimomis bei draugais ir, kiek įmanoma, perimti atsakomybę bei pareigas, įgalinančias juos gyventi visuomenėje nuoširdų ir garbingą gyvenimą.

Pagrindinis vaidmuo piliečių bei bendrojo gėrio apsaugos srityje tenka teismo institucijoms ir bausmės vykdymo įstaigoms (plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 2266). Jos taip pat turėtų padėti atkurti „nuskalstamu veiksmu sugriautus santykius“ (plg. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 403). Todėl šioms įstaigoms jau dėl savo prigimties privalu padėti nubaustiesiems atsikelti ir pereiti nuo nevilties prie vilties, nuo nepatikimumo prie patikimumo. Jei sąlygos kalėjimuose ir bausmės vykdymo įstaigose savo vertę atgauti ir su tai susijusias pareigas perimti neskatina, tai šios institucijos savo esminės paskirties neatlieka. Viešuomenė turėtų be perstojo atidžiai sekti, kaip ši užduotis vykdoma, ir vengti bet kokio baudimo ar pataisos priemonės, griaunančios ar menkinančios įkalinto žmogaus kilnumą. Šiame kontekste dar kartą kartoju, kad „draudimas kankinti yra pamatinis principas, nuo kurio jokiomis aplinkybėmis nevalia nutolti“ (ten pat, 404). <...>

Paminėta *Nyderlandų fondų* veikla

Spalio 27 d. „Novotel“ viešbutyje Vilniuje surengta konferencija, skirta *Bendradarbiaujančių Nyderlandų fondų Vidurio ir Rytų Europai* veiklos Lietuvoje 15 metų sukakčiai paminėti. Konferencijoje dalyvavo apie šimtas Lietuvos valstybinių ir nevyriausybinių socialinės pagalbos, švietimo, gydymo įstaigų, bažnytinių paramos organizacijų vadovų, taip pat Nyderlandų Karalystės ambasadorė Lietuvoje p. Annemieke Ruigrok, atstovai iš Latvijos, Estijos, Karaliaučiaus srities.

Per praėjusius 15 metų *Bendradarbiaujantys Nyderlandų fondai*, finansuojantys socialinės paskirties pastatų remontus bei renovacijas, skyrė apie 20 mln. litų, kurie buvo panaudoti įgyvendinant 900 projektų praktiškai visuose Lietuvos regionuose. *Fondams* Lietuvoje atstovavo preciziška lėšų panaudojimo kontrole ir sąžiningumu pagarsėjęs p. Octave'as Regout, projektų atrinkimą ir vertinimą vykdė *Fondų* Patarėjų taryba (pirmininkas – VDU psichologijos profesorius, habil. dr. Antanas Goštautas, projektų koordinatorė – kaunietė inžinierė p. Žydrė Grabauskienė).

Konferenciją pradėjo Patarėjų tarybos Lietuvoje pirmininkas A. Goštautas, už sėkmingą bendradarbiavimą lietuviams padėjo *Fondų* atstovai O. Regout ir ponia Frohn de Winter. Paramą gavusių organizacijų vardu kalbėjo Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių bendrijos „Viltis“ pirmininkė Dana Migaliova, Kalinių globos draugijos pirmininkas Jonas Stašinskas ir Lietuvos *Caritas* generalinis direktorius kun. Robertas Grigas. Savo žodyje *Caritas* vadovas padėjo olandams geradariams už suteiktą paramą sunkiu nepriklausomos Lietuvos atkūrimo laikotarpiu. Jis sakė, kad *Bendradarbiaujančių Nyderlandų fondų* skirtos lėšos lėmė ir teigiamus mentaliteto pokyčius mūsų visuomenėje, griovė kai kuriuos žalingus mitus, neva, žmonės teikia pagalbą tik siekdami sau materialios naudos, jog padedama tik geografiškai, konfesiškai ar kitaip artimiems, kad kiekvieno vargstančiojo bėdos tėra jo paties, o ne valstybės, bendruomenės ar kaimynų problemos. *Nyderlandų fondų* darbai Lietuvoje ryškiai paliudijo, jog egzistuoja šal-

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Lapkričio 7–9 d. Liškiavoje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis, kuriame dalyvavo visi Lietuvos vyskupai ordinarai ir augziliarai.

Posėdžio metu vyskupas pasiekė žinia apie tragišką vaikų žūtį Skuodo rajono Aleksandrijos kaime. Vyskupai kartu su visais Lietuvos žmonėmis yra sukrėsti tokios baisios žinios, reiškia gilią užuojautą žuvusių vaikų tėvams bei artimiesiems ir meldžiasi už juos. Vis didesnę susirūpinimą kelia skaudžios, beprasmiškos nelaimės keliuose, kurių pagrindinės priežastys – alkoholis ir atsakingumo stoka. Lietuvos ganytojai nuoširdžiai ir įsakmiai ragina visus eismo dalyvius niekuomet nepamiršti žmonių gyvybei kylančios grėsmės, o politikus daryti viską, kad būtų trամdomas alkoholio vartojimas ir tokie tragiški atvejai nesikartotų.

Plenariniame posėdyje buvo svarstyti kandidatai į Lietuvos Vyskupų Konferencijos skiriamas pareigas bei atstovavimas Konferencijai įvairiose organizacijose. Trejiems metams pratęsta Violetos Valantiejutės, einančios Lietuvos šeimos centro direktorės pareigas, kadencija; kun. V. Viktoravičiui tokiam pat laikui patikėta toliau būti skautų dvasios tėvu. Kolpingo draugijos kapelionu paskirtas kun. R. Grigas, o kun. V. Poškui pavesta trejus metus rūpintis apaštalavimu tarp jūreivių. Vyskupai pritarė, kad Lietuvos tūkstantmečio renginių ir nacionalinės programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ komisijoje Lietuvos Vyskupų Konferencijos atstovu būtų mons. G. Grušas.

Vyskupai atnaujino 2001 m. patvirtintą dokumentą, aptariantį tikinčiųjų aukas ir jų paskirstymą. Įvesdami orientacines aukų normas ir jas tikslindami vyskupai siekia atkreipti kunigų dėmesį, jog prašant paaukoti visuomet reikia įsigilinti į žmonių situaciją, rūpintis, kad materialiniai dalykai neužgožtų sielovados. Norima ir žmonėms priminti, kad keičiantis jų pačių ir Lietuvos ekonominei situacijai dera kas kartą apgalvoti, kokio dydžio auka netaptų našta, tačiau leistų išlaikyti Bažnyčią. Šias bendras normas kiekvienas vyskupas pritaikys atsižvelgdamas į savo vyskupijos situaciją ir pateiks kunigams.

Posėdyje apsvartyta iki šiol Lietuvoje galiojanti praktika, jog į užsienį išvykstantis kunigas turi gauti savo ordinaro leidimą. Siekdami, kad būtų įgyvendintos kan. 533 § 2 ir § 3 nuostatos, įpareigojančios vyskupą pasirūpinti parapijos sielovada klebonui išvykus, ganytojai nusprendė įpareigoti klebonus, išvykstančius iš parapijos daugiau nei savaitei, ne tik pranešti apie tai vietos ordinarui, bet ir gauti raštišką pritarimą klebono teikiams siūlymams, kas jį pavaduos šiuo laikotarpiu ir aptarnaus tikinčiuosius. Daugiau nei savaitei iš parapijos išvykstant vikarams, klebonas taip pat turės gauti palankų raštišką vyskupo atsakymą į pateiktus siūlymus, kaip organizuoti sielovadą ir paskirstyti įpareigojimus vikarui nesant.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos delegatas užsienio sielovadai prel. Edmundas Putrimas vyskupams kalbėjo apie pasirengimą Tarptautiniam Eucharistiniam kongresui, kuris vyks 2008 m. birželio 15–22 d. Kvebeke (Kanada). Daugiau informacijos apie šį kongresą ir galimybes dalyvauti jame bus paskelbta vėliau.

Lietuvos ganytojai kartu su savo atstovu vėl tarėsi dėl lietuvių sielovados užsienyje. Labai svarbu, kad tikintieji gautų tinkamą dvasinę pagalbą. Ten, kur yra lietuvių parapijos, reikėtų stengtis, kad jos veiktų

kuo gyviau, būtų tikri lietuvių katalikų centrai. Vyskupai yra pasirengę siųsti į užsienį kunigų iš savo vyskupijų, tačiau dėl didelio dvasininkų stygiaus pačioje Lietuvoje įmanoma juos nukreipti tik ten, kur yra gana didelis lietuvių katalikų skaičius. Taip pat kalbėta apie galimybes pasiekti tuos lietuvius, kurie gyvena toli nuo lietuviškų centrų. Siūloma pasinaudoti to krašto sielovados tinklu prieš tai dėl aptarnavimo sąlygų susitarus su vietos vyskupu. Vyskupai pritarė Šiaulių vyskupo E. Bartulio sprendimui kun. R. Rutkauską išleisti penkeriems metams į Vokietiją sielovados darbui tarp lietuvių.

Lietuvos vyskupai patvirtino Taikos ir teisingumo komiteto įstatus. Šis komitetas remdamasis socialine Bažnyčios doktrina ir bendradarbiaudamas su analogiškais kitų kraštų komitetais rūpinsis Lietuvoje kelti aktualius socialinius klausimus ir ieškoti socialinių problemų sprendimų.

Vilniaus arkivyskupas kardinolas A. J. Bačkis posėdžio dalyvius supažindino su 2008 m. balandžio 2–6 d. Romoje organizuojamu Pasauliniu apaštališkuoju Dievo gailestingumo kongresu. Vilniuje yra garsus Aušros Vartų Švč. M. Marijos Gailestingumo Motinos paveikslas, šiame mieste gyvena pamaldumo Dievo gailestingumui skleidėja šv. Faustina Kovalska, todėl nenuostabu, kad kardinolas yra vienas iš kongreso globėjų. Dievo gailestingumas negali būti paliktas vien privačiam pamaldumui. Jonas Paulius II kvietė juo grįsti visą naujojo šimtmečio Bažnyčios sielovadą, šią mintį palaiko ir dabartinis popiežius Benediktas XVI.

Kardinolas A. J. Bačkis posėdyje taip pat kalbėjo apie neseniai Fatimoje (Portugalija) vykusią Europos vyskupų konferenciją pirmininkų pasitarimą. Jame daugiausia dėmesio buvo skirta šeimos klausimui. Liūdina faktas, kad Europos kraštuose daugėja skyrybų, nesantuokinių vaikų. Be abiejų tėvų gyvenančių vaikų padėtis, nesugebėjimas išsaugoti pastovių šeimos ryšių ar net nenoras jų kurti Europos visuomenės veda į tolesnį susvetimėjimą, nes tik šeima sukuria palankiausias sąlygas jos narių gyvenimui. Panašios negatyvios tendencijos, deja, vyrauja ir Lietuvoje. Todėl vyskupai dar kartą pabrėžė, kad vyro ir moters santuokos pagrindu sukurta šeima turi susilaukti deramos valdžios institucijų pagalbos, kad rūpinimasis visais valstybės piliečiais neturi užgožti rūpinimosi šeima kaip visuomenės ir valstybės pagrindu.

Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius ir jo pagalbininkas vysk. J. Ivanauskas posėdyje dalyvavusius vyskopus supažindino su pasirengimu Dievo Motinos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejaus minėjimui 2008 m. Šis pasirengimas Kauno arkivyskupijoje labai sėkmingai vyksta ir labai paskatino sielovadą. Į jį įvairiais būdais įsitraukė ir kitų vyskupijų parapijos. Šiluvos jubiliejus rado atgarsį ir tarp užsienyje gyvenančių lietuvių. Posėdyje buvo tariamasi, kaip geriau pasirengti šiai reikšmingai sukakčiai ir ją atšvęsti.

Ganytojai nusprendė, kad kiekviena vyskupija savarankiškai ves joje iškeltas beatifikacijos bylas, paskirdama tam reikalingus pareigūnus.

Posėdžio pabaigoje vyskupai aplankė Panaros kaime (Varėnos raj.) išikūrusią *Pilnų namų* bendruomenę, kurioje rūpinamasi nuo priklausomybių kenčiančių žmonių reabilitacija.

Kitas plenarinis Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdis bus surengtas sausio 16 d. Vilniuje.

-lvks-

tus išskaičiavimus viršijančios, mus vienijančios žmogiškosios vertybės.

Bendradarbiaujantys Nyderlandų fondai per savo aktyvios veiklos laikotarpį parėmė labai daug *Caritas* įkurtų įstaigų, kitų bažnytinių pagalbos vargantiesiems projektų. Todėl neatsitiktinai kaip konferencijos svečiai ir dalyviai buvo pakviesti Lietuvos *Caritas* atkūrėja, Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacijos sesuo Albina Pajarskaitė, buvusios *Caritas* darbuotojos Vitalija Miklyčienė, Violeta Dubinskaitė, Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius Linas Kukuraitis, Lietuvos *Caritas* reikalų vedėjas Saulius Kelpšas, būrys kolegų iš vyskupijų centruose, dekanatuose ir parapijose veikiančių įstaigų. Kad būtų galima įsivaizduoti suteiktos pagalbos mastus ir įvairovę, užtenka paminėti konferencijoje atstovautų bažnytinių įstaigų spektrą: Birštono *Caritas* bendruomenės namai, Maltos ordino Ignalinos grupės pagalbos tarnyba, Paparčių parapijos vaikų laikinos globos namai, Kretingos pranciškoniškojo jaunimo tarnyba, Marijampolės šv. Mykolo Arkangelo parapijos namai, Rokiškio šv. Mato parapijos senelių globos namai, Šiaulių vyskupijos *Caritas* bendruomenės namai, Telšių vyskupijos *Caritas* sriubos valgykla ir kt. Vien tik tai Kaune *Bendradarbiaujančių Nyderlandų fondų* paramos dėka buvo suremontuotos ir pritaikytos patalpos tokioms inovacinėms, Lietuvos *Caritas* inicijuotoms įstaigoms kaip Vaikų gerovės centras „Pastogė“, Slaugos ligoninė, Kartų namai, dienos centras „Vaikų stotelė“, Psichikos ligonių dienos užimtumo centras, Benamių nakvynės namai. Visos minėtos institucijos ir dabar sėkmingai veikia, be jų sunkiai įsivaizduojama Kauno socialinės rūpybos sistema.

Baigiantis konferencijai, įvertinus *Bendradarbiaujančių Nyderlandų fondų* atliktus darbus bei Lietuvos politinius ekonominius pokyčius, buvo pristatytas sumanymas užbaigti tiesioginę finansinę šalpa, o ligšiolinio *Fondų* įdirbio pagrindu įsteigti Lietuvoje konsultacinę, socialinės savanorystės skatinimo organizaciją „Tekantis vanduo“. Idėją gražia lietuvių kalba susirinkusiems pristatė vienas būsimosios struktūros vadovų, Lietuvoje gyvenantis olandas Alfonsas de Laatas.

Vakare Nyderlandų ambasadorės p. Annemieke Ruigrok rezidencijoje

Barboros Radvilaitės gatvėje buvo surengtas priėmimas konferencijos dalyviams ir svečiams. Priėmimo metu ambasadorė Nyderlandų karalienės vardu *Fondu* projektą koordinatore p. Žydrę Grabauskienę apdovanojo *Order van Oranje-Nassau* ordinu už ypatingus nuopelnus stiprinant bendradarbiavimą tarp Nyderlandų Karalystės ir Lietuvos Respublikos. Tai iki šiol pirmasis toks Nyderlandų apdovanojimas Lietuvos piliečiui.

-Ici-

Šeimos centro darbuotojų ir savanorių seminaras

Spalio 19–21 d. Birštone (parapijos namuose) vyko Kaišiadorių vyskupijos šeimos centro darbuotojų ir savanorių seminaras, skirtas pasiruošti darbui pagal naująją sužadėtinių rengimo Santuokos sakramentui programą. Tai jau antras šiais metais seminaras Kaišiadorių vyskupijoje; pirmasis vyko vasarą. Seminarą organizavo Kaišiadorių vyskupijos šeimos centras, o naująją programą pristatė Lietuvos šeimos centro darbuotojai. Seminare dalyvavo per 20 žmonių iš Kaišiadorių, Širvintų, Merkinės ir kitų vietovių.

Seminaro medžiaga, kaip rengti sužadėtinius Santuokai pagal naująją programą, pristatė Lietuvos šeimos centro vadovė Vijoleta Valantiejtė, šio centro bendradarbė Nijolė Liobikienė ir Vilniaus šeimos centro vadovas Algis Petronis. Daugiausia dėmesio skirta metodinei medžiagai – darbui su grupe, poreikių ir skirtumų atpažinimui, bendravimo tarpusavyje modeliams. Seminara dalyviai sprendė praktines užduotis – testus, galėjo klausyti ir buvo klausinėjami, atkreipė dėmesį į naujos programos privalumus ir trūkumus, išsakė savo nuomonę.

Naujoji Lietuvos šeimos centro parengta programa turėtų būti pradėta vykdyti Lietuvoje kitais metais. Ją sudaro 8 teminiai susitikimai su sužadėtiniais, pavyzdžiui, tokiomis temomis kaip „Krikščioniškas požiūris į lytiškumą“, „Vaisingumo pažinimas; gyvenimas iki gimimo“ arba „Dievas, Bažnyčia ir mano gyvenimas“. Naujoje parengimo Santuokos sakramentui programoje pateikiama gairių susitikimų vedėjui, pastabų sužadėtiniais. Kursuose skiriama nemažai dėmesio maldai, taip pat praktinio pobūdžio temoms.

Dievo gailestingumo išskilmė Airijoje

Spalio 20 d. Airijoje, Korko (Cork) mieste, vietos Dievo gailestingumo apaštalavimo grupė surengė Dievo gailestingumo išskilmę. Organizatoriai į ją pakvietė Vilniaus arkivyskupą kardinolą Audrį Juozą Bačkį, Gailestingą Jėzaus seserų bei brolių ir Nukryžiuotojo Kristaus bendruomenes. Šventė vyko miesto stadione, kur susirinko per 2000 tikinčiųjų. Sveikinimo žodį tarė vietos vyskupas Johnas Buckley.

Su dideliu susidomėjimu buvo išklaudyta valandą trukusi kardinolo A. J. Bačkio konferencija. Ją iliustravo dideliame ekrane rodomos nuotraukos, pasakojančios apie Dievo gailestingumo palytėtas Lietuvos vietas, įvykius, asmenis. Kardinolas sakė, kad Vilnius yra Dievo gailestingumo ypatingu būdu paliestas miestas, iš kurio ši stulbinanti žinia paplito po visą pasaulį. Jis ragino žmones atverti širdį gailestingajai Dievo meilei ir ją gyventi. Vienuoliai ir vienuolės iš Lietuvos drąsino žmones pasitikėti Jėzumi ir patikėti jam savo gyvenimą, liudijo savąjį pašaukimo kelią, giedojo senąsias lietuviškas kantičkinės giesmes.

Šv. Mišių metu kardinolas A. J. Bačkis ragino tikinčiuosius priimti Dievo gailestingumą kaip paskutinę užkardą prieš pasaulį užvaldžiusį blogį, tapti Dievo gailestingumo apaštalais ir padėti kitiems jį atrasti savo gyvenime.

Šventė tęsėsi dešimt valandų. Konferencijos, maldos, šv. Mišios, Susitaikimo sakramentas didelį būrį žmonių sutelkė į vieningą šeimą, kurią vienių gailestingoji Dievo meilė. Visą šį laiką stadione viešėjo ir gretimos vyskupijos vyskupas Johnas Magee, daugelį metų drauge su kardinolu A. J. Bačkiu darbavęsis Vatikane. Jis pakvietė kardinolą ir vienuolius pietų.

Jau antrą vasarą grupė Dievo gailestingumo mylėtojų aierių piligrimų, apie 70 žmonių, atvyksta į rekolekcijas Vilniuje. Jie klausosi konferencijų, meldžiasi prie Gailestingą Jėzaus paveiklo Vilniaus Dievo gailestingumo šventovėje, aplanko Gailestingumo Motinos atvaizdą Aušros Vartuose, šv. Faustinos namelį Grybo gatvėje ir kitas su Dievo gailestingumu susijusias vietas. Piligrimystė numatoma ir ateinančiais metais.

Spalio 27 d., baigdamas viešnagę Airijoje, kardinolas A. J. Bačkis Dublino šv. Andriejaus bažnyčioje aukojo šv. Mišias vietos lietuviams. Švęsti Eucharistijos drauge su savo ganytoju ir Airijoje tarnaujančiu kapelionu kun. Egidijumi Arnašiumi bei vietos kunigais susirinko gausus emigrantų būrys. Jaunimas pamaldų metu gražiai pagiedojo. Po šv. Mišių visi susitiko prie puodelio arbatos. Žmonės dalijosi savo gyvenimo istorijomis: toli nuo namų, sunkus darbas, vieni silpnai temoka anglų kalbą, o kitų vaikai jau ima užmiršti lietuviškai. Lietuvių bendruomenė stengiasi burti vaikus į šeštadieninę mokyklą, tačiau jie išsibarstę po visą Airiją, todėl ne visi gali pasinaudoti bendruomenės pagalba.

Žmonės džiaugėsi galėję pasikalbėti ir nusifotografuoti su kardinolu, kuris tarp jų vaikščiojo laimindamas vaikus, padrašindamas ir paguosdamas išvykėlius, kviesdamas juos neužmiršti Dievo ir Tėvynės bei kuo greičiau sugrįžti į namus.

-ad-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 7 d. buvo surengtas eilinis Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Mons. Jan Kasiukevič pristatė Aušros Vartų atlaidų programą.

Šiomet atlaidų tema „Marija – Dievo Gailestingumo Motina“ bus plėtojama per atlaidų dienas, pamažu pereinat nuo Mergelės Marijos prie Bažnyčios, kuri Marijos pavyzdžiu irgi meldžia pasauliui Dievo gailestingumo ir jį skelbia. Monsinjoras visus kunigus ypač kvietė į Kunigų dieną, kuri šiemet organizuojama pagrindinę iškilmių dieną – lapkričio 16-ąją. Kunigai taip pat buvo kviečiami patalkinti per Ligonių dieną, kad į šv. Mišias suvažiavę ligoniai galėtų atlikti išpažintį ir priimti Ligonių sakramentą.

Susirinkimui pirmininkavęs kardinolas A. J. Bačkis priminė neseniai vykusią Europos Marijos šventovių rektorių viešnągę Vilniuje, sakydamas, kad visi buvo sužavėti mūsų Gailestingumo Motinos. „Aušros Vartų Marija Gailestingumo Motina paruošia kelią Dievo gailestingumui“, – teigė kardinolas. Jis priminė, kad ateinančių metų balandžio 2–6 d. Romoje vyks pirmasis tarptautinis Dievo gailestingumo kongresas. Benediktas XVI artėjančio kongreso proga yra pasakęs, kad Dievo gailestingumas yra visos III tūkstantmečio pastoracijos paradigma. Tai priminimas mums, jog neužtenka apsiriboti vien Gailestingumo vainikėliu, bet reikia per tai Dievo gailestingumą populiarinti, skelbti ir juo persmelkti visą bažnytinį gyvenimą bei sielovadą.

Plačiau apie Tarptautinį gailestingumo kongresą kalbėjęs pasirengimo šiam kongresui koordinatorius kun. Jurgis Vitkovski, atkreipė dėmesį, kad kongresas prasideda balandžio 2-ąją – popiežiaus Jono Pauliaus II mirties dieną. Šis popiežius buvo ypatingas Dievo gailestingumo skelbėjas ir nešėjas, teigęs, kad „Dievo gailestingumas – didžiulis šansas pasauliui“. Kongreso tikslas – suprasti bei kuo plačiau paskleisti Dievo gailestingumą. Kadangi Lietuvos sostinė Vilnius yra Gailestingumo miestas, mūsų parapijos turėtų ypatingu būdu atsiliepti į šį kvietimą. Kol kas iš Lietuvos planuojama siųsti bent 50 atstovų. Nors numatoma kelionės kaina nėra labai maža, kun. J. Vitkovski išreiškė viltį, kad parapijos sugebės siųsti bent po vieną atstovą į kongresą, kad šie grįžę galėtų Dievo gailestingumu uždegti kitus. Jis taip pat ragino visus ruoštis kongresui ir pranešė, kad Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovėje pirmaisiais mėnesių penktadieniais organizuojami pasirengimo vakarai.

Susirinkime taip pat pateikta keletas kitų svarbių informacijų: priminta pareiga iki lapkričio 24 d. atiduoti savo balsą Kunigų tarybos rinkimuose; pabrėžta, jog kunigui pradėjus dirbti kokį nors oficialų darbą (pvz., dėstyti tikybą mokykloje), jis apie tai privalo informuoti kuriją ir „Sodrą“; vasarą nesumokėjusieji įnašų į Kunigų išlaikymo fondą paraginti tai kuo greičiau padaryti.

-kžv-

Panevėžio vyskupijos kunigų susirinkimas

Spalio 16 d. Panevėžio kurijoje vyko šios vyskupijos kunigų kasmėseninis susirinkimas. Karinių oro pajėgų karo kapelionas ir Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos misiologijos dėstytojas kun. dr. Virginijus Veilentas skaitė paskaitą apie misijas. Jis atkreipė susirinkusiųjų dėmesį, kad misijos yra viena pagrindinių Bažnyčios užduočių. Visi Bažnyčios nariai pašaukti skelbti ir nešti Gerąją Naujieną. Prelegentas trumpai pristatė Vatikano išleistus dokumentus šia tema, supažindino su misijų būdais, sąlygomis. Kun. V. Veilentas sakė, kad labai svarbu atsižvelgti į konkrečią tautą, istorinį laikotarpį, kultūrą ir papročius, aptarė platų įkultūrinimo procesą, paminėdamas, kad misijas reikia įsivaizduoti ne vien mūsų šalies kontekste, nes tai kur kas sudėtingesnis, daugiaplanis reiškinys.

Po paskaitos konferencijoje dalyvavę kunigai pateikė klausimų. Prelegentas papasakojo apie Afganistaną, kur šiais metais kartu su kareiviais

Kaišiadorių vyskupijoje parengimo Santuokos sakramentui užsiėmimai vyksta 4 vietose – Kaišiadoryse, Širvintose, Molėtuose ir Merkinėje. Juos veda pasirenge šiam darbui savanoriai. Kai kurie besituokiantieji Kaišiadorių vyskupijoje išklauso pasirengimo Santuokos sakramentui kursus didmiesčiuose – Kaune arba Vilniuje, kur jie studijuoja ar laikinai gyvena. 2006 m. Kaišiadorių vyskupijoje susituokė 649 poros, iš kurių daugiau nei pusė išklausė pasirengimo Santuokos sakramentui kursus vyskupijos Šeimos centro skyriuose.

-Kš-

Rožinio malda su ganytoju

Spalio 25 d. Nemakščių miestelio žmonės džiaugėsi galėdami kartu su atvykusiu savo ganytoju vysk. J. Boruta SJ apmąstyti rožinio slėpinius. Į jo aukojamas šv. Mišias susirinko apie 90 miestelio tikinčiųjų, tarp jų nemažas pulkas vaikų ir jaunimo. Spėta pasiruošti iškilmingesniam vyskupo sutikimui. Bažnyčios pastoracinės tarybos vicepirmininko Vladislavo Šimaičio pastangomis grojo dūdų orkestras.

Pamokslą ganytojas paskyrė rožinio prasmei apmąstyti, primindamas, kad rožinio kalbėjimas – tai ne vien maldos žodžių kartojimas, bet tobulos Viešpaties meilės mums pajutimas per jo pasiūlymą ir ėjimą į mūsų sielas Švč. Sakramente. Kalbėdamas apie Dievo meilę, vyskupas sakė, kad Rožinio maldos ménuo ir Viešpaties meilė žmonėms yra pavyzdys ir priminimas apie meilę artimui – gyvam ir mirusiam, o bendrauti su mirusiais mylimais žmonėmis galime vieninteliu mus siejančiu tiltu – malda. Ganytojas ragino Visų Šventųjų, Vėlinių ir kitomis progomis bent keletą kartų per metus nepamiršti užsakyti šv. Mišias už savo šeimos mirusiųosius, prižiūrėti kapus ir kryžius, tiek kapuose, tiek ir kitus įvykius žyminciose vietose. Jis minėjo, jog būtų prasminga Vėlinių oktavos metu rinktis bažnyčiose, koplyčiose ar namie giedoti Žemaičių Kalvarijos kalnus.

Baigiantis šv. Mišioms parapijos klebonas Stasys Šlepavičius padėkojo vysk. J. Borutai SJ už apsilankymą, pasidžiaugė savo bendravimu su parapijos žmonėmis. Miestelio seniūnas, bažnyčios vargonininkas Remigijus Laugalis dėkojo ganytojui už dėmesį Nemakščių parapijai, džiaugėsi į šią parapiją paskirtu klebonu kun. Stasiu

Šlepavičiumi. Jo pastangomis į pamaldas ėmę rinktis daugiau žmonių. Pavyzdžiui, gegužės mėnesį į vakarines pamaldas, skirtas Švč. Mergelės Marijos garbei, susirinkdavę apie 100 žmonių, iš kurių pusė – jaunimas. Už pagarbą ir dėmesį atokiai vyskupijos parapijai vysk. J. Borutai SJ dėkojo ir Pastoracinės tarybos vicepirmininkas Vladislovas Šimaitis.

-dv-

Vyskupo Jono Ivanausko viešnagė Jonavoje

Spalio 17 d. Jonavos šv. apaštalo Jokūbo parapijos organizacijų ir grupių vadovai bei viso dekanato kunigai susitiko su vyskupu augziliaru dr. Jonu Ivanausku. Šio susitikimo tikslas – aptarti parapijos veiklą, svarbiausius arkivyskupijos įvykius, ypač didelį dėmesį skiriant artėjančiam Šiluvos Švč. Mergelės Marijos paveiklo apsilankymui Jonavos dekanate. Nėeiliniame susirinkime taip pat dalyvavo ir Jonavos meras Bronislovas Liutkus bei savivaldybės vyresnioji specialistė Gražina Mrazauskienė. „Jau baigiasi pirmieji pasirengimo Švč. Mergelės Marijos Apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejui metai, – kalbėjo vyskupas. – Tačiau kol sulauksime šios ypatingos šventės, laukia dar daug darbų.“

Vysk. J. Ivanauskas pasidžiaugė, kad jau nuo seno Jonavos dekanatą ir rajono savivaldybę sieja puikūs bendradarbiavimo ryšiai. „Jonavos savivaldybės geranoriškumas, noras pagelbėti tapo pavyzdžiu kitoms Kauno apskrities savivaldybėms“, – sakė vyskupas augziliaras dr. J. Ivanauskas. Negailėta pagyrimų ir dekanatui – Jonavos tikintieji yra vieni aktyviausių arkivyskupijoje. Vyskupas susirinkime pavedė dekanato kunigams bei Jonavos šv. apaštalo Jokūbo parapijos organizacijoms – Caritas, Maldos grupei, Marijos legionui, katechetams, Jaunimo centrui „Vartai“, sekmadieninei mokyklai, procesijų grupei, Šeimos centrui ir kt. – iki lapkričio pabaigos parengti preliminarų paveiklo sutikimo ir lankymosi dekanate projektą.

-bs-

Baltijos šalių Alfa konferencija

Spalio 19–20 d. Jūrmaloje vyko pirmoji tarptautinė Baltijos šalių Alfa kon-

gyveno 3 mėnesius. Kun. V. Veilentas kalbėjo apie Afganistano politinę padėtį, vietinių žmonių gyvenimą, papročius, kultūros ir suvokimo skirtumą, kareivių taikos ir humanitarinės pagalbos užduotis ir jų įgyvendinimą. Buvo rodomos nuotraukos ir filmuota medžiaga iš kareivių ir vietinių afganistaniečių kasdienio gyvenimo.

Įsikūnijusio Žodžio kongregacijos vyresnysis Lietuvoje kun. Domingo Avellaneda (Pumpėnų Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės parapija) pasidalijo mintimis apie sielovadinį darbą mūsų šalyje. Prieš keletą metų į Panevėžio vyskupiją atvykęs vienuolis ne tik turėjo gerai išmokti lietuvių kalbą, perprasti lietuvių mentalitetą, kultūrą, bet ir pamaldumo praktikas, kitas ypatybes. Dabar šios kongregacijos vienuoliai aptarnauja Pumpėnų parapiją, dirba su jaunimu, sekmadieniais aukoja šv. Mišias kun. Alfonso Lipniūno vidurinės mokyklos (Panevėžys) konferencijų salėje, rūpinasi ten susirenkančia bendruomene ir jos poreikiais.

Panevėžio vyskupijos generalvikaras kun. Robertas Pukenis aptarė vyskupijos gyvenimo reikalus, kunigams priminė, kad svarbu tinkamai tvarkyti parapijos dokumentaciją, dabartinius ir senesnių laikų archyvus, pasirūpinti jų saugojimu. Kun. Algirdas Dauknys padėkojo visiems kunigams ir parapijoms, aukomis prisidėjusiems prie nuo gaisro nukentėjusios Naujamiesčio (Panevėžio r.) šv. apaštalo Mato bažnyčios atstatymo darbų, trumpai paminėjo, kas šiuo metu daroma, kad ši bažnyčia būtų atstatyta.

Buvo pranešta, jog jau yra patvirtinta nuolatinių diakonų rengimo programa ir Kauno kunigų seminarijoje dar šiais metais pagal ją bus pradėti rengti nuolatiniai diakonai. Kandidatai į nuolatinius diakonus privalo turėti kunigų ir vietos vyskupo rekomendacijas. Taip pat paskelbta, kad Marijampolėje jau įrengti ir atidaryti specialūs globos namai garbingo amžiaus ar ligotiesiems kunigams bei bažnyčių tarnautojams. Juose gali gyventi ir buvę vargonininkai, zakristijonai, valytojos, altorių puošėjos ir kt. Globos namuose apgyvendinami vyskupijų kurijų nukreipti asmenys.

-kjj-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Spalio 29 d. į susirinkimą Kauno kurijoje kunigai rinkosi aptarti bendrųjų pastoracijos reikalų. Susirinkimas pradėtas konfratrų malda drauge su ganytojais.

Pirmojoje dalyje susirinkusieji turėjo progą susipažinti su Lenkijos Bažnyčios sielovados patirtimi, išgirsti apie garsiąsias katalikų šventoves šioje šalyje, mat spalio pradžioje arkivyskupijos dekanai, Kauno miesto parapijų klebonai buvo pakviesti dalyvauti piligriminėje kelionėje į Lenkiją. Įspūdziais dalijosi Kauno kunigų seminarijos rektorius mons. Aurelijus Žukauskas, supažindinęs su Licheno šventovės istorija, Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos klebonas kun. Emilis Jotkus, pristatęs labiau lietuviams žinomą Čenstachovą. Kėdainių dekanato dekanas, Šv. Juozapo parapijos klebonas kun. Gintaras Pūras pasidalijo mintimis apie to paties titulo – Šv. Juozapo šventovę Kališe. Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos klebonas kun. Virginijus Veprauskas papasakojo apie sielovados situaciją Drohičine.

Apibendrinamas šią kelionę bei patirtį, vyskupas Jonas Ivanauskas atkreipė dėmesį į tris svarbiausias gaires, kurios išryškėjo stebint iš šalies Lenkijos tikinčiųjų gyvenimą, taip pat bendraujant su lenkų vyskupais bei kunigais. Pasak ganytojo, Lenkijos Bažnyčios gyvenimas grindžiamas

tikėjimu, kultūra, tautiškumu. Vysk. J. Ivanauskas atkreipė dėmesį į pagarbą ir dėmesį liturgijai, sielovadą parapijose. Tikinčiųjų bendruomenėms būdingas bendradarbiavimu pagrįstas tarpusavio bendravimas, sveitingumas ir dėmesys atvykstantiems, taip pat maldingumas. Daug dėmesio Lenkijos Bažnyčia skiria komunikavimui per spaudą, radiją, televiziją. Įdomi didžiųjų šventovių patirtis: čia piligrimai registruojami, labai gyvos piligrimystės tradicijos (į piligrimines keliones išsirengia ir besimokantis jaunimas), glaudus ryšys su kitomis parapijomis, ypač meldžiantis tikinčiųjų intencijomis. Pasak ganytojo, didžiosios šventovės laikomos nacionaline, tiek kultūrine, tiek religine, vertybe; memorialais įamžinamas kankinių atminimas.

Antroje susirinkimo dalyje mons. Adolfas Grušas padėkojo visiems kunigams, dalyvavusiems Arkivyskupijos II sinodo darbe, taip pat parapijoms, aktyviai įsitraukusioms į šį reikšmingą arkivyskupijos gyvenimo įvykį. Apibendrinamas Sinodo veiklą, pakankamai ilgo pasirengimo laikotarpio etapus bei nuveiktus darbus, jo generalinis sekretorius pabrėžė, jog Sinodas nėra baigtinis procesas: tolesnis Kauno Bažnyčios gyvenimas bus grindžiamas išleistais arkivyskupo patvirtintais Sinodo nutarimais.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius nuoširdžiai padėkojo mons. Adolfui Grušui bei visiems dalyvavusiems Sinodo darbe. Ganytojas atkreipė dėmesį į tai, kad ir Kunigų taryba, ir Sinodo delegatai pritarė, kad Kauno arkivyskupijoje būtų įsteigta nuolatinių diakonų tarnystė. Priminta, kad baigiantis arkivyskupijos Kunigų tarybos kadencijai būtina ją atnaujinti. Arkiv. S. Tamkevičius pasidžiaugė 2007 m. Šilinių atlydais, kurie kasmet sutraukia vis daugiau žmonių, pasidalijo su kunigais tais dvasiniais ir materialiais rūpesčiais, kuriuos dar teks spręsti rengiantis Švč. M. Marijos 400 m. apsireiškimo Šiluvoje jubiliejui. Arkivyskupijos kunigų susirinkimas baigėsi agape Kauno kurijoje.

-kasp-

Mokslinė konferencija apie Kumrano raštiją ir krikščionių Bibliją

Spalio 27 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje surengta tarptautinė mokslinė konferencija „Kumrano raštija: kas naujo apie krikščionių Bibliją?“, skirta Kumrano rankraščių atradimo 60-mečiui paminėti. Tai vienas didžiausių XX a. archeologinių atradimų, kai į dienos šviesą buvo iškelti dviejų tūkstančių metų senumo rankraščiai, kurių dauguma – biblinių raštų ritiniai ar jų fragmentai.

Konferencijos pradžioje gausiai susirinkusius klausytojus bei kalbėtojus pasveikino Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. lic. Robertas Šalaševičius.

Pirmasis kalbėtojas, Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos dėstytojas ir Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto lektorius kun. dr. Mindaugas Ragaišis savo pranešime apžvelgė Kumrano raštijos atradimų istoriją. Prelegentas trumpai pristatė Kumrano rankraščius, kurie datuojami apie 300 m. pr. Kr. – 68 m. po Kr., taigi tūkstantmečiu senesni nei iki tol turėtieji. Pranešėjas aptarė kelias biblinių raštų atsiradimo Kumrane versijas, ilgiau apsistodamas ties daugeliui tyrinėtojų priimtina nuomone, jog Kumrane gyveno uždara Makabėjų laikais susiformavusios, „hasidim“ judėjimui priklausiusios esenų bendruomenės atšaka. Atmetę Jeruzalės šventyklos kultą, Kumrano esenai laikė save Dievo namais Izraelyje bei Naujosios Sandoros bendrija, ruošiančia Viešpačiui

ferencija. Joje dalyvavo Latvijos, Estijos ir Lietuvos *Alfa* kursų vadovai, komandų nariai ir tie, kurie pageidauja ateityje pradėti *Alfa* kursą. Trečdalis konferencijos dalyvių sudarė lietuviai, kurių į Jūrmalą atvyko net 70: iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Kaišiadorių, Lazdijų, Prienų, Šakių, Biržų bei Jonavos. Lietuvių viešnagė Jūrmaloje koordinavo už *Alfa* kursą Lietuvoje kartu su Katalikų evangelizacijos centru atsakinga ses. Celina Galinytė SC.

Alfa kursas – tai viena iš evangelizacijos formų. Per dešimt kassavaitinių susitikimų supažindinama su pamatinėmis krikščionybės tiesomis. Įvairiose Lietuvos parapijose šiuo metu vyksta apie trisdešimt *Alfa* kursų. *Alfa* konferencija yra pagrindinis būdas paruošti ir motyvuoti tuos, kurie nori pradėti šį kursą savo parapijoje. Šiame renginyje kursų vadovai bei komandos nariai taip pat gali pasisemti naujų žinių, pasidalyti patirtimi bei užmegzti naujus ryšius.

Ši pirmoji trims Baltijos šalims skirta *Alfa* konferencija surinko draugėn ne tik įvairių šalių, bet ir įvairių krikščioniškųjų denominacijų žmones. Konferenciją pradėjęs Jelgavos vyskupas Antons Justs ragino visus būti kaip apaštalas Paulius – degti troškimu nešti Gerąją Naujieną visiems. Jis skatino būti ištikimus „*Alfa* metodui“, nes tai gali žmonėms padėti sugrįžti prie Dievo. Liuteronų arkivyskupas Janis Vanags irgi ragino būti Kristaus liudytojais pasauiui.

Konferencijoje kalbėję pranešėjai Domykas Rifleris bei Martinas ir Rachele Stoesseliai iš Šveicarijos pristatė *Alfa* kurso principus bei metodiką, Judita Foster iš Anglijos kalbėjo apie maldą *Alfa* kurse, o latvis Rinalds Grants pasakojo apie *Alfa* kurso integravimą į parapijos gyvenimą. Darbo grupėse aptarti specifiniai *Alfa* kursų aspektai. Visus šiuos pokalbius ir susitikimus lydėjo šlovinimas ir malda, o laisvas laikas buvo skirtas megzti draugystės ryšiams ir dalytis asmenine patirtimi.

-scg-

Vienuolyno bibliotekai – 15 metų

Spalio 20 d. Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacijos vienuolyno bib-

lioteka Šiauliuose šventė 15 metų sukaktį. Į minėjimą susirinkęs nemažas būrys šiauliečių liudijo, kad šis jubiliejus svarbus tiek vienuolyno seserims, tiek skaitytojams, vyresnio amžiaus ir jaunimui. Šventėje dalyvavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis bei keli kunigai: vyskupijos kancleris kun. Evaldas Alūza, Šv. Jurgio parapijos klebonas Egidijus Venckus bei Šiaulių šv. Ignaco Lojolos bažnyčios prefektas Algirdas Paliokas SJ. Anksčiau atėjusieji buvo kviečiami pasigrožėti antikvarinių daiktų kolekcija, kurią sudarė senos, net XIX a. vid., knygos, medalikėliai, rožiniai, siuviniai. Viskas surinkta, sudėliota, sukabinta pačios bibliotekos įkūrėjos.

Vidurdienį susirinkta vienuolyno koplyčioje. Šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Pamokslo metu ganytojas pasidžiaugė gražiu jubiliejumi, dėkojo bibliotekos įkūrėjai s. Reginei Gelžinytei ACJ bei bibliotekoje besilankantiems skaitytojams, kurie domisi, skaito, trokšta dvasinio tobulėjimo.

Po šv. Mišių šventė tęsėsi vienuolyno salėje. Biblioteką įkūrusi, ją prižiūrinti, naujomis knygomis vis papildanti, su skaitytojais bendraujanti s. Regina papasakojo bibliotekos istoriją. 1992 m. seselėms atgavus vienuolijos pastatą, s. Regina išdrišo įgyvendinti savo svajonę. Erdvią koncertinę salę nutarta padalyti į dvi dalis. Vienoje pusėje įrengta koplyčia, kitoje – biblioteka, tuo metu atrodžiusi be galo erdvi. Pasak bibliotekos įkūrėjos, viskas prasidėjo nuo keliasdešimt jos asmeninių knygų. Pirmasis naują bibliotekėlę knygomis parėmė tuometinis Šiaulių dekanas kun. Kleopas Jakaitis. Atsirado pirmosios lentynos. Būta ir daugiau knygas dovanojusių rėmėjų, visus sunku net išvardyti. Dalis knygų bei lentynų atkeliavo net iš Vokietijos. Šiuo metu bibliotekoje yra per dešimt tūkstančių knygų lietuvių, anglų, vokiečių kalbomis, daugiausia – teologinė bei bendrojo pobūdžio religinė literatūra. Vienuolyno biblioteka ypatinga tuo, kad net trečdalis leidinių spausdinti mašinėle. Tai liudija priespaudos metus, kai religinių knygų platinimas buvo neleistinas nusikaltimas. Šios knygos – kruopštus vienuolyno seselių darbas. Spausdinimo mašinėle vienu metu galima buvo atspausdinti šešis, daugiausia – septynis egzempliorius. Šiuos išplatinus, tą pačią knygą tekdavo spausdinti iš

kelių. Kiek galima spręsti iš bendruomenės įstatų (1QS), bendrijai vadovavo kunigai. Iš narių reikalauta kulto švarumo, celibato, turto bendrumo.

Antrojo prelegento, Vroclavo popiežiškojo teologijos fakulteto bei Vroclavo kunigų seminarijos dėstytojo kun. prof. habil. dr. Mariuszso Rosiko pranešimo tema buvo „Ar Lukas pažinojo Kumrano raštus? Mesijinė apokalipsė (4Q521) ir Jėzaus mesijinės kalbos (Lk 4, 18–19: 7, 22–23) apie mirusiųjų prisikėlimą“. Kalbėtojas pristatė Kumrano bendruomenės mesijines viltis, gvildeno Jėzaus kalbą Nazareto sinagogoje, svarstė mirusiųjų prikėlimo reikšmę Jėzaus viešojoje veikloje, pabrėždamas, jog Jėzus mirusiųjų prikėlimu viršija Senojo Testamento lūkesčius. Galiausiai į klausimą, ar Lukas pažinojo Kumrano raštus, pateikė tris galimus atsakymus: 1) Lukas neturėjo ryšio su Kumranu, o Jėzus kalbėjo apie mirusiųjų prikėlimą, nes pats tai darė. 2) Lukas turėjo ryšių su Kumranu, žinojo, kad jie laukia mirusiųjų prikėlimo Mesijo, todėl apie tai rašė. Šiai hipotezei nerandama jokio patvirtinimo. 3) Kumrano ir Luko raštija radosi I a. judaizmo aplinkoje. II a. atsirado apokaliptinė eschatologinė literatūra, labai daug Senojo Testamento apokrifų apie paskutiniuosius dalykus, o iki tol mirusiųjų prikėlimo Mesijo laukimas gyvavo žodinėje tradicijoje.

Trečiąjį pranešimą „Ar 7Q5, tai Mk 6, 52–53?“ skaitė Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos dėstytojas, Vroclavo popiežiškojo teologijos fakulteto doktorantas kun. lic. Danelius Dikevičius. Lektorius priminė, jog 1972 m. papirologas Jose O' Callaghanas SJ paskelbė savo tyrimų išvadas, jog fragmentas 7Q5 – tai Mk 6, 52–53, bei pristatė J. O' Callaghano SJ kontrargumentus šios hipotezės priešinkams. Prelegento teigimu, Morkaus evangelija galėjo būti parašyta anksčiau nei 50 m. po Kristaus.

Pirmosios sesijos pabaigoje pateikti klausimai pranešėjams buvo tarsi antrosios sesijos preliudija. Mat daugiausia klausta apie galimus krikščionių ryšius su Kumrano bendruomene.

Antrąją sesiją pranešimu „Evangelija pagal Joną ir Kumrano raštija“ pradėjo svečias iš Rygos, Religijos mokslų instituto direktorius, kun. prof. dr. Paskalis Marija Jerumanis. Pranešėjas pristatė Jono evangelijoje ir Kumrano raštuose randamus panašius teiginius bei aptarė skirtingą jų teologinę interpretaciją. Pasak jo, Kumrano raštijos bei Jono evangelijos panašumai neliudija tiesioginio Jono ir Kumrano bendruomenės kontakto. Daugelio egzegetų nuomone, egzistavo posakių rinkiniai, kuriuos vartojo nefariziejiško judaizmo sekėjai. Šios sąvokos buvo artimos Kumranui, jas vartojo ir Jėzaus mokiniai, tačiau šie skoliniai, integruoti į apreiškimą, buvo Jėzaus mokymo perkeisti ir išgryninti.

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos dėstytoja, Religijos studijų tyrimų centro bei Vilniaus pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto lektorė dr. Ingrida Gudauskienė nagrinėjo, kuo Kumrano vietovėje atrasti bibliniai rankraščiai šiandien reikšmingi ne tik Naujojo, bet ir Senojo Testamento egzegetiniams tyrinėjimams. Savo pranešime „Jeremijo knygos tekstologinė problema: Mazoretų ar Septuagintos variantas? Atsakymas iš ketvirtosios Kumrano grotos“ kalbėjoja padarė išvadą, jog iki Kumrano atradimų graikiškas Septuagintos tekstas buvęs laikomas mažiau patikimu nei hebrajiškasis Biblijos variantas. Kumrane buvo atrastas hebrajiškasis Jeremijo knygos tekstas, besiskiriantis nuo mazoretinio, bet labai artimas Septuagintos tekstui. Tenka pripažinti, jog egzistavo dvi skirtingos Jeremijo knygos hebrajiškojo teksto tradicijos. Septuaginta, iki tol laikyta laisvu Biblijos vertimu, nutolusiu nuo originalo, dabar atstovauja senajai teksto tradicijai.

Paskutinį konferencijos pranešimą „Jėzus ir Kumrano bendrija: mokymo panašumai ir skirtumai“ skaitė Kaišiadorių vyskupijos generalvikaras, Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos dėstytojas bei VDU Katalikų teologijos fakulteto lektorius kun. dr. Algirdas Jurevičius. Aptardamas Jėzaus mokymo bei Kumrano bendruomenės doktrinos skirtingumą: mesijinius lūkesčius, santykį su Jeruzalės šventykla, požiūrį į kitą mąstančius, ritualinius apsplovimus, apeiginį valgymą, prelegentas atmetė bandymą Jėzaus žinią kildinti iš Kumrano bendruomenės raštijos, pabrėždamas, jog bandymas Jėzų kildinti iš Kumrano bendrijos greičiausiai liudija nenorą pripažinti jo kilmės iš Dievo.

Konferencijos pabaigoje klausimai prelegentams leido papildyti pranešimus ar dar labiau sukonkretinti išvadas. Atsisveikindamas Vilniaus kunigų seminarijos rektorius kun. lic. Robertas Šalaševičius sakė, jog likę neatsakytų klausimų, kurie atveria erdvę tolesniems ieškojimams.

-ip, dz, sbuž-

Lietuvos krikšto jubiliejus iš dvidešimties metų perspektyvos

Spalio 25 d. Vilniuje, Lietuvių katalikų mokslo akademijos auloje, buvo surengta LKMA Krikščionybės istorijos Lietuvoje studijų centro tyrimų programos, nagrinėjančios Lietuvos krikščionėjimo procesą, konferencija ir seminaras „Komunizmo pabaigos pradžia Lietuvoje: Krikšto jubiliejus (1387–1987) iš dvidešimties metų perspektyvos“.

Konferencijoje dr. Arūnas Streikus skaitė pranešimą „Sovietų režimo pastangos sužlugdyti Lietuvos krikšto jubiliejaus minėjimą“. Pranešėjas apžvelgė sovietų valdžios 1985 m. sudarytą kontrapropagandinių priemonių planą bei pastangas jį įgyvendinti, istoriniais faktais pailiustravo valdžios mėginimą daryti poveikį visuomenei bei įtaką Katalikų Bažnyčios vadovams Lietuvoje. Bažnyčiai nebuvo leista įgyvendinti visų numatytų planų, ir valdžios vertinimu jubiliejaus minėjimas „vyko ramiai“.

Dr. Egidijus Jaseliūnas apžvelgė Krikšto jubiliejaus atgarsius pagrindinėje savilaidoje. Pasak prelegento, nors devintajame dešimtmetyje buvo suduotas smūgis pagrindžio savilaidininkams, tačiau įvairūs leidiniai (LKBK, „Aušra“, „Rūpintojėlis“, „Tiesos kelias“, „Nemuno vaga“, „Lietuvos aidai“) sugebėjo pristatyti esamą situaciją, pateikti pastoracinių pasiūlymų kunigams rengiantis jubiliejui.

Dr. Juozas Banionis savo pranešime nagrinėjo Lietuvos išeivijos pastangas paliudyti okupuotos Lietuvos krikščionišką paveldą. Išeivijos lietuviai rūpinosi tautiečių būkle tėvynėje, stengėsi išsaugoti Lietuvos pasiuntinybę prie Šv. Sosto, rodė iniciatyvą sprendžiant Vilniaus arkivyskupijos klausimą, jubiliejaus proga leido krikščionišką literatūrą, rengė diskusijas bažnytiniiais klausimais. Jubiliejus atkreipė pasaulio bendruomenės dėmesį į okupacijoje gyvenančių lietuvių katalikų būklę.

Antrojoje konferencijos dalyje kun. Vaclovas Aliulis MIC iš anuometinio Jubiliejaus komiteto nario perspektyvų pažvelgė į pasirengimo ir šventimo realijas, prisiminė svarbiausius nuveiktus darbus, dalijosi išpūdziais apie Krikšto jubiliejaus organizacinius sunkumus.

Sesuo Nijolė Sadūnaitė nuoširdžiai pasakojo, kaip jai, pagrindžio kovotojai, tikėjimas ir kitų žmonių maldos bei jubiliejaus minėjimai suteikė jėgos, įkvėpė nepasiduoti ir drąsiai kovoti už religinę bei tautinę laisvę. Mons. Alfonsas Svarinskas, jubiliejaus šventimo laikotarpį praleidęs koncentracijos lageryje, prisiminė tenykštes gyvenimo sąlygas, giedru žvilgs-

naujo. „Visas dvasinio gyvenimo lobis spausdintas mašinėle“, – sakė sesuo Regina. Vienuolyne apsilankantys skaitytojai šių mašinėle spausdintų knygų dažnai teiraujasi ir su didžiausiu pasimėgavimu skaito. S. Regina suskaičiavo, kad bibliotekos paslaugomis per šiuos penkiolika metų naudojosi daugiau kaip 700 skaitytojų. Šiuo metu knygų pasirinkti ateina apie 100 skaitytojų. Kaskart biblioteką stengiamasi praturtinti pačiomis naujausiomis knygomis.

Apie knygų reikšmę kalbėjęs kun. A. Paliokas pabrėžė, kad išties turime vieną knygą – Šventąjį Raštą, tačiau reikia pasinaudoti ir kitų knygų teikiamais lobiais. Pasidžiaugta dvasiniu skaitytojų brandumu, mat išaiškėjo, kad šioje bibliotekoje besilankantys skaitytojai ieško gilaus dvasinio turinio knygų, parašytų tokių mistikų kaip šv. Kryžiaus Jonas, šv. Teresė Avilietė ir pan. Šventę pagyvino viktorina, kurios metu dalytasi žiniomis apie perskaitytas knygas, vėliau – visus suartinusi agapė.

-irat-

Diplomai supervizorių kursų absolventams

Rugsėjo 28 d. Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto auloje buvo iškilmingai įteikti diplomai 20 supervizorių (profesinių santykių konsultantų) kvalifikavimo kursų baigusių absolventų. Šios naujos, Vakarų Europoje vis didesnę svertą įgyjančios kvalifikacijos atėjimą į Lietuvą inicijavo Lietuvos Caritas. Mokymų programą kaip partneriai įgyvendino Mūnsterio akademija (Vokietija), Lietuvos Caritas, VDU Socialinio darbo institutas ir Lietuvos profesinių santykių konsultantų asociacija.

Tai jau antroji lietuvių supervizorių laida, kurios 2,5 metų trukusius mokymus organizavo minėti partneriai. Šios ir pirmosios lietuvių supervizorių laidos (26 absolventų, studijavusių 2001–2003 m.) kvalifikacinių mokymų programai įgyvendinti Vokietijos Caritas Paramos užsieniui skyrius pagal projektinę sutartį su Lietuvos Caritas suteikė apie pusės milijono litų paramą. Diplomų įteikimo šventėje dalyvavo, absolventus pasveikino ir mokymų organizatoriams padėjo VDU Tarybos pirmininkas, arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, VDU prorektorius, doc.

dr. Vaidotas Viliūnas, Mūnsterio akademijos rektorius Berndas Jansenas, Vokietijos *Caritas* atstovas Paulas Schneideris, Lietuvos *Caritas* generalinis direktorius kun. Robertas Grigas, LR Seimo narė Vincė Vaidevutė Margevičienė, Kauno m. savivaldybės ir Darbo rinkos mokymo tarnybos atstovai. Supervizija yra profesinių santykių konsultacija, skirta organizacijoms, jų padaliniams, vadovams ar paviniams darbuotojams, siekiantiems tobulinti savo darbą bei spręsti organizacijos ar individualios veiklos problemas.

-Ici-

Dailės terapijos mokymai

Spalio 29–31 d. Kauno arkivyskupijos jaunimo centro patalpose vyko Lietuvos *Caritas* projekto „Vaiko orumo išsaugojimas Lietuvoje“ (vadovė – socialinio darbo magistrė Aušra Budėjienė) darbuotojų ir savanorių mokymai. Tris dienas trukęs seminaras tema „Dailės terapijos taikymas socialiniame darbe su vaikais“ sutraukė 20 dalyvių, dirbančių su problemišku šeimų vaikais, iš Klaipėdos, Telšių, Tauragės, Šiaulių, Panevėžio, Lentvario, Birštono, Alytaus, Marijampolės, Kauno. Seminarą vedė VšĮ „Rafaelis“ direktorė Marytė Leliūgienė ir psichologė Jūratė Buškevičienė.

Dalyviai, su rizikos grupių vaikais bei socialinėje atskirtyje esančiomis šeimomis dirbantys *Caritas* bendradarbiai ir ekspertai, itin palankiai įvertino įgytas dailės terapijos žinias, išmoktas metodikas, praktinės veiklos užduotis, taip pat kolegijų iš „Rafaelio“ organizacijos žmogišką nuoširdumą, atvirumą geros patirties mainams. Daugelio dalyvių teigimu, jie anksčiau neįsivaizdavę, kad tinkamai naudojamomis dailės, meno priemonėmis galima padėti taip sėkmingai atpažinti ir gydyti vaikų, paauglių dvasinius sužeidimus.

Viešojo įstaiga „Rafaelis“, kurios būstinė įsikūrusi Vilniuje, savo pavadinimu pasirinko Šv. Rašte minimo arkangelo vardą, kurio hebrajiška reikšmė „Dievas gydo“. Arkangelas Rafaelis (Rapolas) laikomas šeimų ir piligrimų globėju. Savo veikla VšĮ „Rafaelis“, organizacijos šūkiu pasirinkusi Raulio Follerou žodžius „Kad būtum laimingas, padėk kurti laimę kitiems“, siekia gerinti šeimų gyvenimo kokybę, ugdyti brandžias asmenybes, gebančias veikti šiuolaikinėje visuomenėje,

niu pažvelgė į skaudžius praeities įvykius. Monsinjoras pateikė savo požiūrį ir į pagrindines šiandienos visuomeninio bei religinio gyvenimo problemas, pasiūlė galimus jų sprendimo būdus.

Konferenciją užbaigė Vytautas Ališauskas, apibendrinęs išsakytas mintis. Jis atkreipė dėmesį, kad 1987 m. minėtas Lietuvos krikšto jubiliejus jau yra tapęs istorijos dalimi, pabrėžė poreikį tirti sielovadinę ir ekumeninę šio jubiliejaus reikšmę, pažvelgė į priešpaskutinį XX a. dešimtmetį kaip į metą, kai sovietų režimas nebesugebėjo paaiškinti savo veiksmų, ir taip natūraliai buvo artėjama prie laisvės.

-kp, sbuž-

Paminėtas Šiaulių katedros 10 metų jubiliejus

Spalio 13 d. Šiauliuose paminėtas Šv. Petro ir Povilo katedros 10 metų jubiliejus. Rytą šv. Mišias aukojęs katedros klebonas Remigijus Čekavičius tikinčiuosius supažindino su katedra tapusios bažnyčios istorija.

Pirmoji medinė bažnyčia Žemaičių seniūno Mykolo Kęsgailos rūpesčiu pastatyta 1445 m. 1595-aisiais pradėta statyti nauja ir didinga dabartinė Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčia, kurią 1634 m. spalio 8 d. konsekrovo Žemaičių vyskupas Jurgis Tiškevičius. Maldos namai net keletą kartų buvo smarkiai apgadinti. Pirmą kartą juos nusiaubė švedų karai, vėliau jie du kartus degė. 1880 m., po žaibo sukkelto gaisro, stogas buvo uždengtas aštuoniakampės piramidės pavidalo smaile, pakeitusia bažnyčios bokšto šiluetą. Kiek vėliau perstatytos ir praplėstos abi zakristijos, padidintos Švč. M. Marijos ir Šv. Antano koplyčios. Itin smarkiai bažnyčia nukentėjo Antrojo pasaulinio karo metu. Pagrindiniai bažnyčios restauravimo ir rekonstravimo darbai vyko sunkiais 1944–1956 metais. Bažnyčia iš naujo šventinant žmonės iš džiaugsmo verkė, nes šis didžiulis darbas buvo atliktas jų lėšomis ir talkomis. 1997 m. įsteigus Šiaulių vyskupiją, gegužės 28 d. popiežius Jonas Paulius II Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus parapijos bažnyčiai suteikė garbingą katedros titulą.

Perskaityti popiežiaus Jono Pauliaus II pasirašytos bulės dėl Šiaulių vyskupijos steigimo, susipažinti su nuotraukose užfiksuota Šiaulių katedros istorija buvo kviečiama į Šiaulių „Aušros“ muziejui priklausančią Chaimo Frenkelio vilą. Čia, minint Šiaulių vyskupijos dešimties metų jubiliejų, rugsėjo 13 – lapkričio 8 d. eksponuota tarptautinė paroda „Šiaulių katedra“. Parodos lankytojai ekspozicijoje pirmą kartą išvydo seniausius Šiaulių miesto planus, daug iki šiol nepublikuotų fotografijų ir dokumentų, archeologinių radinių, garbinga vieta parodoje skirta Šiaulių bažnyčios statytojų portretams, eksponuota vienintelė išlikusi Šiaulių katedros lobyno vertybė – monstrancija.

„Ši paroda apie katedrą – mūsų miesto širdį, mūsų miesto simbolį. Šventovė – tarsi mūsų miesto praeities ir dabarties tiltas“, – per parodos atidarymą sakė projekto vadovė Vilija Ulinskytė, Šiaulių „Aušros“ muziejaus Fotografijos skyriaus vedėja. Parodą pristatė parodos globėjas Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir Šiaulių „Aušros“ muziejaus direktorius Raimundas Balza. Pastarasis teigė, jog medžiagą parodai teko rinkti net pusę metų. Ją rengti padėjo ir eksponatus skolino Šiaulių vyskupijos ir Kauno arkivyskupijos kurijos, Lenkų institutas Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijos ir Vilniaus universiteto bibliotekos, Lietuvos nacionaliniai ir respublikiniai muziejai bei archyvai.

Jau dvidešimt metų Šiaulių katedrą tyrinėjantis VDU Meno instituto direktorius prof. habil. dr. Vytautas Levandauskas teigė, jog Šiaulių katedrą galima būtų vadinti žymiausiu renesanso objektu Lietuvoje.

Pastatyta kaip savotiška tvirtovė, šventovė ėmė daryti nepaprastos tvirtybės išpūdį.

Šimtmečius išsilaikė ir su Katedra susiję literatūros kūriniai. Puikią akustiką turinčioje Chaimo Frenkelio vilos salėje specialiai šia proga susibūrę Šiaulių muzikantai atliko šiauliečio kompozitoriaus Vaidoto Juozo Lyguto kūrinį „Brangus paukštis feniksas“, sukurtą pagal kunigo Petro Tarvainio eiliuotą panegiriką, parašytą 1634 m. Šiaulių bažnyčios pašventinimo proga. Šiaulių dramos teatro aktorius Vladas Baranauskas pristatė su katedra susijusias legendas, perskaitė XVII a. sakytus pamokslus, kurie, Šiaulių vyskupo teigimu, ir šiandien tokie pat aktualūs.

Vysk. E. Bartulis katedrą pavadino pačia nuolankiausia ir nuoširdžiausia visame pasaulyje: iš kur bevažiuotume į Šiaulius, ji stovi vidury kelio, rodo kelią į dangų, bet privažiavus – pasitraukia, užleidžia vietą. Ganytojas pasakojo, jog dar kardinolas Vincentas Sladkevičius, atvykęs į Šiaulius teikti Sutvirtinimo sakramento, gėrėjosi Šiaulių bažnyčios grožiu, išsakydamas mintį, kad ji galėtų būti katedra. Kardinolo svajonė išsipildė. Dabar mažai kas gali išivaizduoti Šiaulius be baltosios gulbės, tapusios miesto simboliu.

-irat-

Konferencija „Vertybinių nuostatų ugdymo svarba ir galimybės mokykloje“

Spalio 26 d. Kauno arkivyskupijos salėje tokiu pavadinimu vyko baigiamoji projekto „Vertybių ugdymas ir debatų metodikos taikymas pamokoje“ konferencija. Joje dalyvavo per 200 žmonių iš įvairių Lietuvos mokyklų.

Susitikimą pradėjęs Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius kun. Gintaras Vitkus SJ sakė, kad 2005 m. pradėtas struktūrinių fondų projektas buvo itin populiarus tarp mokytojų. Kadangi tokios tradicinės institucijos, kaip šeima, mokykla ir valstybė, šiuo metu išgyvena sunkius laikus, mokytojo vaidmuo yra ypač svarbus ir atsakingas – būtina ieškoti būdų, kad mūsų buvimas kartu taptų kokybiškesnis, kad Lietuva būtų laisvų, orių, gebančių atsakingai rinktis piliečių šalimi.

Projekto koordinatore Ramunės Gecaitės teigimu, projekto seminaruose dalyvavo 133 mokytojai, kurie į mokymus įtraukė 2600 mokinių. Išleistas metodinis leidinys projekto dalyviams, gruodžio 7–8 d. Kaune vyks debatų turnyras, kuriame dalyvaus apie 300 mokinių, laukia dar viena konferencija 2008 m. vasario mėnesį.

Projekto dalyvė Violeta Dumbrienė, Panevėžio K. Paltaroko vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja, pasidalijo mintimis apie projekto metu įgytą patirtį. Svarbiausia, V. Dumbrienės teigimu, pasikeitė požiūris į aplinką ir aplinkinius: mokykloje ieškoma daugiau bendradarbiavimo galimybių, į veiklą stengiamasi įtraukti kuo daugiau mokinių, tėvų, mokytojų, skatinama jų iniciatyva, kritiškiau vertinamos virtinės Švietimo skyriaus nurodymų. Tačiau pedagogė atkreipė visų dėmesį ir į tai, kad talentingi mokytojai palieka mokyklas ir kad nėra lengva ugdyti vertybines nuostatas ciniškoje visuomenėje.

Visus konferencijos dalyvius suintrigavo profesoriaus Leonido Donskio kalba. Profesorius prisiminė Viktorą Franklį, garsų austrų neurologą, psichiatrą, egzistencinės terapijos ir logoterapijos kūrėją, asmeniškai išgyvenusį Aušvico košmarą, ir jo patirtį ieškant prasmės net ir pačiomis kritiškiausiomis sąlygomis. Prelegentas pateikė pavyzdį, kaip daktarui Frankliui kartą naktį paskambino nusižudyti norintis žmogus.

kurti ir adaptuoti krikščioniškomis vertybėmis pagrįstas metodikas darbui su vaikais ir šeimomis.

-Ici-

Ministrantų stovykla

Spalio 12–14 d. Šaukėnuose vyko Šiaulių ministrantų stovykla „Jėzaus draugai“. Per katechezę, malda, integracinius žaidimus bandyta atskleisti tikėjimo kelionės su Jėzumi aspektus. Stovyklavo 35 ministrantai nuo 10 iki 19 metų. Vadovų komandą sudarė Šiaulių vyskupijos jaunimo centro darbuotojai, savanoriai, Kauno kunigų seminarijos klierikai Vidmantas ir Egidijus bei vietos klebonas. Stovykla pradėta šv. Mišiomis. Šaukėnų klebonas kun. A. Jankauskis pasveikino ministrantus ir palinkėjo atrastą draugystę su Jėzumi gilinti ir saugoti. Po susipažinimo ir vakariinės aplankyta Šaukėnų P. Putvinskio vidurinė mokykla, kurioje dvi dienas vyko stovyklos užsiėmimai. Šeštadienį iš ryto visi dalyvavo sportinėje olimpiadoje, po to stovyklautojai vieną valandą skyrė darbui: valė langus, grėbė lapus, rinko obuolius. Vakare po katechezės ir įvado dalyvauta Susitaikinimo pamaldose. Po vakarienos žiūrėtas filmas „Choristai“. Sekmadienį po įvado apie Eucharistiją iškilmingai švęsta sekmadienio šv. Mišių liturgija su vietos bendruomene. Apibendrinami stovyklos darbai ir atsiveikindami ministrantai užpildė pažeidavimų, pasiūlymų anketas.

-aj-

Savaitgalio stovyklėlė

Spalio 28 d. Kauno Šventojo Kryžiaus (Karmelity) parapijos vaikai, besirengiantys pirmajai Komunijai, dalyvavo savaitgalio stovyklėlėje „Laikyki, Marija, mus savo globoj“. Jos projektą parengė parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrasuskis. Projektas skirtas Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejui paminėti. Klebonui mielai talkino neokatechumenų bendruomenės jaunimas ir parapijos katechetė. Sekmadienio rytą vaikai su tėvais dalyvavo vaikų ir jaunimo šv. Mišiose ir meldėsi už tikinčias šeimas, kad jos išgirstų Švč. M. Marijos kvietimą garbinti jos Sūnų Jėzų. Vaikai, vadovaujami parapijos jaunimo, dalyvavo šv. Mišių liturgijoje. Mergaitės mokėsi giedoti, o berniukai patarnavo prie altoriaus. Tėvams ir vaikams buvo išdalyti klebono parengti lankstinukai su Mišių eiga.

Vėliau šventoriuje atsiveikinę su tėvais, vaikai kartu su katechete, jaunimo grupele, bažnyčios ministrantais, klebonu, jo palaiminti, išvyko į netoli Kauno esančias Lapes. Čia aplankė nuo 1980 metų Salių kaime po Vytauto Andziulio namu veikusią pagrindinę spaustuovę – leidyklą, kurioje buvo spausdinami sovietmečiu uždrausti religiniai leidiniai. Sodybos šeimininkas ir spaustuovės įkūrėjas mielai pasakojo vaikams apie šią dabar jau Vytauto Didžiojo karo muziejaus padalinį tapusią pagrindinę spaustuovę, dabar čia veikiančią iškiliosios spaudos visoje Lietuvoje leistų pagrindinių leidinių ekspoziciją. Vytautas Andziulis ne tik atsakinėjo į vaikų beriamus klausimus, bet ir vedžiojo po šiltnamio viduje, po vandens baseinu, įrengtą spaustuovę, parodė spausdinimo mašiną, šriftą, kuriuo jis pats spausdino įvairius leidinius, tarp jų ir vyskupo Kazimiero Paltaroko „Tikybės pirmamokslį“, išplatintą 32 tūkst. egz. tiražu, maldaknygę „Garbė tau, Viešpatie“, spausdintą 32 kartus ir išleistą apie 5,5 tūkst. egz., bei daugelį kitų leidinių. Visi dėkojo sodybos šeimininkui už įdomią ekskursiją ir kartu su juo nusifotografavo prie sodybos.

Toliau keliauta į Palemono parapiją. Stovyklautojai aplankė S. Nėries muziejų, Kauno marių skardį, gėrėjosi rudenine gamta, dalijosi įspūdžiais. Švč. M. Marijos Rožančiaus Karalienės bažnyčioje stovyklautojus pasitiko pats parapijos klebonas kun. Massimo Bianco SDB. Klebonas aprodė bažnyčios vidų, padovanojo saleziečių vienuolių religinės spaudos leidinių, pakvietė visus bendrai maldai prie stebuklingosios Švč. M. Marijos statulos, prašant užtarimo ir globos vaikams, besirengiantiems pirmajai Komunijai.

Palemono parapijos jaunuoliai sutiko svečius vaišindami karšta arbata, sumuštiniais ir bandelėmis. Prie bendro stalo visi giedojo padėkos maldą už suteiktas gėrybes ir susikibę rankomis kalbėjo Viešpaties maldą. Vėliau pagal šio projekto sumanymą giesmių pamokėlę vaikams vedė Karmelitų neokatekumenų grupės ir Palemono parapijos jaunimas. Palemono parapijos klebonas visus pradžiugino savo giedojimu. Vaikai žaidė įvairius žaidimus religine tema, juose mielai dalyvavo ne tik jaunimas, bet ir abiejų parapijų klebonai. Baigiantis dienai visi vėl sėdo prie bendro stalo, vaišinosi atsivežtinėmis tėvelių suruoštomis vaišėmis,

Garbusis daktaras, greitai suvokęs situacijos rimtumą, kalbėjo labai atsakingai: bandė įtikinti jį iš miego prikėlusį nelaimėli, kad gal dar yra vilties – verta pabandyti gyventi. Po to sekė ilgas tylos periodas, bet žmogus Frankliui paskambino vėl ir paaiškino, jog pirmą kartą skambindamas tikėjosi išgirsti irzlų, piktą balsą, bet daktaras kalbėjo ramiai ir nuoširdžiai. Tas jį ir sulaukė nuo savižudybės. Franklis taip pat padarė išvadas – padėkojo Dievui, kad rado jėgų išverti gyvenimo chaosą ir sugebėjo suvaldyti susierzinimą.

Profesorius Donskis pavadino mūsų aplinką ir žmones protėjiškais (Protėjas – graikų mitologijos jūrų dievas, galėjęs keisti savo pavidalą), turėdamas omenyje, kad pastarieji yra itin dinamiški, viską greitai sugeriantys ir įsisavinantys, kad tokį laiko tarpsnį net sunku komentuoti, juo labiau jame susivokti. Norint šiuo laikotarpiu adekvačiai reaguoti, būtinas pagrindas, todėl profesorius ir siūlė nepamiršti amžiais puoselėtos kultūros paveldo, tačiau „nedūlėti“ dulkinose knygų lentynose, o jausti šių dienų pulsą bei tempą. Čia jis prisiminė garsų Izraelio rašytoją, žurnalistą, literatūros profesorių Amosą Ozą, gimusį dešiniųjų pažiūrų sionistinėje šeimoje ir atvirai kalbėjusį apie tai, kaip nugalėti fanatiką savyje.

Kalbėdamas apie vertybinių nuostatų ugdymą, profesorius Donskis atkreipė dėmesį, kad kalbėjimu mes nieko neugdome. Jis pabrėžė, jog būtina dermė tarp patikimo ir ištikimai tvirto žvilgsnio į pasaulį ir suvokimo, kad gali klysti. Visa švietimo sistema gali klysti – Aušvicas buvo vokiečių kultūros, jų švietimo krachas ir fiasko. Pralaimi tie režimai, kurie tyčiojasi iš kultūros, religijos. Profesoriaus išvada buvo tokia: reikia formuoti vertybių sistemą ir orientaciją, ginti idealus, bet taip pat palikti vietas ir abejonei: gal aš kažko nežinau ar nesuprantu? Kaip žmogus esu ribotas, tad galiu klysti. Ar aš esu centrinė figūra, ar vertybės kalba per mane? Nereikia traktuoti savęs perdėtai, geriau save vertinti kukliau, būti pasiruošusiam save koreguoti, neduoti vietos puikybei ir tuščioms ambicijoms. Būtina gerbti kitus, nepamiršti dialogo.

Apie paauglių ir jaunuolių vertybinių nuostatų kaitos realijas kalbėjo VU habil. dr. V. Aramavičiūtė, pristačiusi bendrą savo ir VPU habil. dr. E. Martišauskienės darbą. Itin išsamiai, ne vienus metus trukusiame tyrime mokslininkė akcentuoja, kaip svarbu sužadinti emocinius išgyvenimus per pamoką. Elgesys – tai vertybių internalizacijos išraiška ir, nors situacija vertybinių nuostatų klausimu tarp jaunimo nėra bloga, yra dar nemažas rezervas pasireikšti altruistinėms ir emocinėms vertybėms.

Apie debatų reikšmę atviros visuomenės kūrimui kalbėjo profesorius iš Kanados Dalbiras Sehmy, br. Virgilijus Saulius SJ, Vilniaus jėzuitų gimnazijos direktorius, pristatė jėzuitų gimnazijų mokinių vertybinių nuostatų tyrimą, o Kauno jėzuitų gimnazijos mokiniai – Kristupas Surblys ir Martynas Mikelėnas – svarstė apie tai, ar debatai yra būdas ugdyti vertybines nuostatas. Viską apvainikavo darbas grupėse ir konferencijos dalyvių mintis: „Nesvarbu, kokio dalyko pamoka, bet visuomet galiu mokyti vertybinių nuostatų.“

-ag-

Mokslinė konferencija Gargžduose

Spalio 26–27 d. Gargžduose, J. Lankučio viešosios bibliotekos konferencijų salėje, vyko mokslinė konferencija „Krikščionybės raidos Vakarų Žemaitijoje kontekstai“, skirta Žemaičių vyskupystės įkūrimo 590-osioms metinėms paminėti. Konferenciją surengė Žemaičių akademija, Klaipėdos universiteto Baltijos regiono Istorijos ir archeologijos institutas,

Gargždų krašto muziejus, Vilniaus dailės akademija, Lietuvių katalikų mokslo akademijos Klaipėdos skyrius.

Spalio 26 d. 10 val. susirinkusius konferencijos dalyvius pasveikino Gargždų krašto muziejaus direktorė, Klaipėdos rajono ir savivaldybės valdžios atstovai. Konferenciją atidaręs ir sveikinimo žodį taręs Telšių vyskupas doc. dr. J. Boruta SJ konferencijos dalyviams kalbėjo apie parapijos kūrimą ir struktūrą. Jis priminė, jog parapija – esminė Bažnyčios gyvenimo ląstelė ir šių dienų pasaulyje. Parapijos bendruomenė, vadovaujama vietos vyskupo paskirto klebono, kartu meldžiasi ir nuolat išgyvena ryšį su pradu – Kristumi. Baigdamas savo sveikinimo žodį, kartu ir pranešimą, Telšių ganytojas linkėjo visiems konferencijos dalyviams sėkmingo darbo ir puikių rezultatų, nagrinėjant įvairias problemas iš istorinės perspektyvos ir į tai žvelgiant šių dienų pasaulio akimis. Po Telšių vyskupo susirinkusiuosius sveikino Klaipėdos universiteto Baltijos regiono Istorijos ir archeologijos instituto direktorė dr. S. Pocyte, Gargždų parapijos klebonas kan. J. Paulauskas.

Po sveikinimų skaityti moksliniai pranešimai. Klaipėdos universiteto Katedrikos katedros vedėjas kun. doc. dr. Arvydas Ramonas kalbėjo apie šventąjį apaštalą Paulių kaip pirmųjų krikščioniškųjų bendruomenių, tapusių vyskupijų ir parapijų centrais, kūrėją. Klaipėdos universiteto ir Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos dėstytojas kun. dr. Darius Trijonis apžvelgė parapijų kūrimąsi ir jų struktūrą pirmaisiais krikščionybės amžiais. Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos dėstytojas kan. lic. Andriejus Sabaliauskas pranešime „Parapijos pastoraciniai ypatumai“ nagrinėjo parapijos, kaip svarbios Bažnyčios ląstelės, gyvenimo ypatumus ir veiklos kryptis. Apie konfesionalizacijos koncepciją ir Bažnyčios istorijos tyrimus išsamiai kalbėjo Darius Barasa iš Klaipėdos universiteto. Krikščionybės raidos Vakarų bei Pietvakarių Žemaitijoje XV a. pabaigos – XVI a. vidurio kontekstus apžvelgė Klaipėdos universiteto docentas dr. Vacys Vaivada. Išsamiai plačius savo tyrinėjimus apie religinį sinkretizmą Vakarų Žemaitijoje XVI–XVII a. pateikė Klaipėdos universiteto docentas dr. Rimantas Balsys. Pranešimą „Klaipėdos krašto šventvietės: tarp Katalikų Bažnyčios ir senųjų tikėjimų“ skaitė Kauno Vytauto Didžiojo universiteto dėstytojas prof. habil. dr. Alfonsas Motuzas, o Marijos garbinimo atspindžius Žemaitijos liaudies dailėje aptarė etnologas Stanislovas Gutautas. Baigiantis pirmajai konferencijos dienai Gargždų šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje buvo atidaryta paroda „Gargždų bažnyčia ir parapija XVI–XVIII a.“. Ją susirinkusiesiems pristatė Gargždų krašto muziejaus darbuotojas Egidijus Miltakis.

Antroji konferencijos diena pradėta Klaipėdos universiteto atstovės Monikos Benetytės pranešimu: „Dėl klientelės sąvokos: XVI a. II pusės Dorohostaiskių giminės pavyzdys“. Apie Vainų įtaką ir veiklos svarbą Žemaitijos raidai bei istorijai XVI a. II pusėje pranešimą skaitė Sigita Burnytė, o krikščionybės įsitvirtinimo Vakarų Žemaitijoje aspektus aptarė Kretingos muziejaus atstovas Julius Kanarskas. Klaipėdos universiteto docentė dr. Roma Bončkutė perskaitė įdomų ir išsamų pranešimą apie J. A. Pabrėžos rašytinį palikimą, saugomą K. Pemkaus bibliotekoje. Kaip visada gyvai ir labai įdomiai surinktą tyrinėjimų medžiagą pristatė Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslinė bendradarbė etnologė Gražina Kadžytė, skaičiusi pranešimą apie Žemaičių vyskupijos toponimiką patarlėse pagal vyskupą M. Valančių. Lituaništinę tradiciją evangelikų bažnyčių knygoje, remiantis Juodkrantės bažnyčių knygomis, XVI–II a. vid. – XX a. apžvelgė Klaipėdos universiteto docentė dr. Nijolė Strauskaitė. Po visų perskaitytų pranešimų konferencijos dalyviai išgirstą mokslinę medžiagą apsvaistė diskusijose.

-kasab-

dėkojo sveetingiems šeiminiškams už patirtą džiaugsmą, šiltą priėmimą.

-nk-

Susikaupimo valanda

Spalio 28 d. Kauno Šventojo Kryžiaus (Karmelitų) bažnyčioje vyko susikaupimo valanda „Mano ašara gelę augina“, skirta Visų Šventųjų dienai ir Vėlinėms paminėti. Šių švenčių minėjimo iniciatoriai – Kauno S. Dariaus ir S. Girėno gimnazijos tikybos mokytojos Nijolė Kulėšienė ir Alė Spiridonovienė, Šv. Kryžiaus (Karmelitų) parapijos klebonas Renaldas Šumbrasuskis bei Šv. Arkangelo Mykolo (Ilgulos) bažnyčios rektorius kun. Tomas Karklys.

Į susikaupimo valandą buvo pakviesti Kauno arkivyskupijos parapijų katechetai, gimnazijos mokytojai, mokiniai. Gimnazijos moksleiviai buvo parengę kompoziciją, skambėjo jų atliekami kūrinių solo gitara ir smuiku. Mokiniai dalyvavo šv. Mišių liturgijoje. Visuotinėje bendruomeninėje maldoje buvo meldžiamasi už visus Kauno arkivyskupijos mirusius tikinčiuosius, į amžinybę išėjusius mokytojus bei mokinius.

S. Dariaus ir S. Girėno gimnazijoje pagal šį projektą buvo parengta susikaupimo valandai skirta kompozicija. Visą spalio mėnesį gimnazijos mokiniai lankėsi Šv. Kryžiaus (Karmelitų) bažnyčioje ir kartu su tikinčiais kalbėjo rožinį.

-nk-

Paskaita „Rūpintojėlio kultas Lietuvoje“

Spalio 24 d. Kauno miesto muziejuje, tęsiant paskaitų ciklą „Lietuvos dailės eskizai“, paskaitą „Rūpintojėlio kultas Lietuvoje“ skaitė menotyrininkė Gabija Surdokaitė. Pasak jos, ši tema plačiai žinoma, tačiau nėra išsamiai ištyrinėta. Rūpintojėlio, kaip Lietuvos dvasios simbolio, reikšmė išsikristalizavusi neseniai – XX a. 3–4 dešimtmetyje, bet jis gana plačiai paplitęs pasaulyje: daugelis mūsų šalių įsivaizduoja kaip rūpintojėlių kraštą. Tokiai nuomonei plisti padėjo lietuvių išėivijos spauda bei kultūrinė veikla pačioje Lietuvoje, ypač Nepriklausomybės atgavimo priešaušriu ir vėliau – apie 2000 metus.

Iš tiesų rūpintojėlio vaizdavimas krikščionybėje seniai susiformavęs. XIV a. atsiradęs Vokietijoje, XVI a. jis paplito po Šiaurės bei Vidurio Europą. Seniausias išlikęs rūpintojėlio atvaizdas yra Lenkijoje, altoriaus sparnuose su tapytomis Kryžiaus kelio stotimis (1497 m.). Rūpintojėlis ilgai buvo vaizduojamas Kryžiaus kelio stotyse. Bažnyčiose jo skulptūrėlė, kiti atvaizdai buvo statomi nuošaliose vietose tikinčiųjų mąstomajai maldai, intymesniam santykiui su Išganytoju skatinti.

Lietuvoje seniausias rūpintojėlis yra Bernardinų bažnyčioje Vilniuje, Kryžiaus kelio freskoje (XVI a. pab.). Per paskaitą ekrane G. Surdokaitės parodytos analogiškos Lietuvos, Lenkijos, Vokietijos, buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijų XVII a. – XIX a. rūpintojėlių skulptūrėlės bylojo visai Europai būdingą bendrumą. Viena senųjų (XVII a.) skulptūrėlių – Rasų bažnyčios (Baltarusija) didžiajame altoriuje yra prastos būklės, tačiau liudija buvus gausią puošybą (aukso karūnas ir pan.).

Pasak prelegentės, rūpintojėliai buvo kuriami pagal jų apibūdinimą religiniuose raštuose, kurie atsirado anksčiau nei rūpintojėlis mene. „Rūpintojėlio vaizdavimo schema egzistuoja daugelyje šalių, – teigė G. Surdokaitė. – Lietuvių liaudies meistrai sekė vaizduojamosios dailės tradicijomis, nes egzistavo savotiška cenzūra: juk vietos klebonas nešventindavo ikonografijos neišmanančio meistro skulptūros.“ Rūpintojėlių vaizdavimas plito drauge su vienuolių veikla. Visų vienuolių bažnyčios XVII–XIX a. turėjo rūpintojėlius. Daugiausia jų būta Lietuvos ir Lenkijos vienuolių šventovėse, pvz., Tytuvėnuose (XVIII a.).

Tradicija vaizduoti rūpintojėlį su apdarais susiformavo XVII a. Tam įtakos turėjo stačiatikių nuomonė, kad Kristus negali būti rodomas nuogas, neva krikščionims nederą kaip žydams antrą kartą paniekinti Kristaus jį išrengiant. Iki to laiko rūpintojėlis vaizduotas nuogas. „Tai nėra keistas vaizdavimas, – sakė menotyrininkė. – Religiniuose tekstuose minima, kad Kristus buvo nurengtas ir nuplaktas. Didesnė kančia jam buvusi ne nuplakimas, o nurengimas. Todėl, norint parodyti Kristaus kančią, jis buvo vaizduojamas beveik nuogas.“ Nuo minėto XVII a. Kristus mene pradėtas

Seminaras apie akademinę sielovadą

Lapkričio 6 d. Šiaulių universitete Lietuvos aukštųjų mokyklų kapelionams, sielovados bendradarbiams, studentams ir dėstytojams surengtas seminaras-pasitarimas „Bažnyčia ir universitetas: akademinės sielovados perspektyvos 2008“. Renginyje dalyvavo Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Vilniaus aukštųjų mokyklų, Karo akademijos atstovai. Sveikinimo žodį tarė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir Šiaulių universiteto rektorius Vincas Laurutis. Šiaulių ganytojas išsakė mintį, kad šis susitikimas turėtų padėti mokslo žmonėms pažvelgti į amžinąsias vertybes, prisiminti, ką sako didysis mokytojas Jėzus Kristus. Universiteto rektorius pasidžiaugė, jog universitetai šiandien be baimės žiūri į sielovadą, religiją, kuri gyvenimą daro priimtinesnį ir gražesnį.

Susitikimo metu perskaityti keli pranešimai. Nacionalinis delegatas universitetinei sielovadai, Klaipėdos universiteto docentas kun. Arvydas Ramonas kalbėjo apie universitetinės sielovados aktualijas Europoje. Buvo prisimintas universitetinės sielovados delegatų susitikimas Zagrebe. Vakarų Europos valstybėse, anot prelegento, neįvyksta klausimo, reikia ar nereikia universitete kapelionų. Niekam nėra nauja, kad universitetai kilo iš Bažnyčios ir būtent Bažnyčia palaiko tradicijas. Tad visos diskusijos sukasi, kaip geriau pateikti Gerosios Naujienos žinią universitetinėje terpėje, viename universitete darbuojasi net po kelis skirtingų konfesijų kapelionus. Lietuvoje, kun. A. Ramono teigimu, dar esame prie starto linijos. Kariuomenės kapelionai jau įteisinti ir kultūrine, ir teisine prasme, tačiau universitetinė sielovada tik įsibėgėja.

Apie universitetinę sielovadą Europoje kalbėjo ir Klaipėdos universiteto prof. Danutė Petrauskaitė. Ji dalijosi mintimis apie šių metų pavasarį Romoje, popiežiškajame Laterano universitete, vykusią konferenciją „Naujasis humanizmas Europoje: universitetų vaidmuo“. Pagrindiniai konferencijos klausimai, prelegentės manymu, aktualūs ir Lietuvai: kaip išsaugoti krikščioniškąsias vertybes sparčiai besiplėtojančio mokslo ir kultūros kontekste, kaip gražinti universitetams vadovaujanti vaidmenį ugdat asmenybę. Pasak prelegentės, teorinės žinios ir praktiniai įgūdžiai labai svarbu, tačiau to neužtenka. Kiekvienas dėstytojas turi rasti būdų, kaip išskirti, suaktualinti krikščioniškąsias vertybes. Dabar, kai universitetai primena fabrikus, per kuriuos „pereina“ jaunimas be esminių vertybių diegimo, išsilavinimas, žinios gali būti panaudota nežinia kam.

Šiaulių universiteto profesorius Gintautas Mažeikis į išsakytas mintis pažvelgė per filosofinę prizmę. Savo pranešime profesorius gretino socialinių, alternatyvųjų ir religinių pilietiškumą. Religinis pilietiškumas, anot jo, tai atstovauti bendruomenės širdies interesams, nesutampantiems su plačiosios visuomenės interesais. Mūsų visuomenė glaudžiai susijusi su rinka ir civilizacija. Bažnyčia visuomet stovi civilizacijos, ne rinkodaros pusėje, taip išlaikydama žmogiškąją būtį šiame pasaulyje ir pačią būtį.

Seminarą pratęsė aktyvi diskusija: universitetų kapelionai bei sielovados bendradarbiai pristatė jų universitetuose vykdomą sielovadinį darbą, aptarė išskylančius sunkumus, dalijosi gerąja patirtimi. Išsakyta daug gražių idėjų. Siūlyta dažniau susitikti, bendrauti, gal net rengti bendras rekolekcijas visiems sielovados darbuotojams.

-irat

Susikaupimo diena su t. Jonu Emanueliu

Lapkričio 3 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje vyko Susikaupimo diena su tėvu Jonu Emanueliu (Šv. Jono kongregacija) „Iš naujo

pradėti nuo Kristaus“ (Jonas Paulius II). Šią dieną rengė ir joje dalyvavo Švč. Sakramento garbintojai, Švč. M. Marijos Rožinio bendruomenė, įvairių Kaune veikiančių Dievui pašvęstojo gyvenimo institucijų seserys vienuolės ir visi, pasak pirmąkart Kaune konferencijas vedusio t. Jono Emanuelio, norintys apsvarstyti Jėzaus gailestingumo žinią, jos prasmę žmogaus gyvenime.

Susikaupimo diena pradėta bendra malda, iki pietų t. Jonas Emanuelis vedė dvi konferencijas. Jas pradėdamas, prancūzų dvasininkas, Šv. Jono kongregacijos Vilniaus vienuolyno prioras, dar palyginti neseniai gyvenantis Lietuvoje, atkreipė dėmesį, kad kiekvienoje tautoje Jėzus apsireiškia ypatingu būdu, ir tarp mūsų jis tai atradęs Gailestingumo šventovėje Vilniuje. Prelegento žodžiais tariant, Dievo gailestingumas yra ypatinga mūsų žymė, kurią nešame visai Bažnyčiai: esame pakviesti gyventi gailestingumu. Savo konferencijose t. Jonas Emanuelis ir pasiūlė, remiantis Jono evangelija, pasigilinti į kiekvienam skiriamą Gailestingumo slėpinį ir būtinybę skleisti jį kitiems.

Pirmojoje konferencijoje aptarti Evangelijos pavyzdžiai, apibūdinantys Jėzų kaip Dievo Avinėlį, kuris ramus, nieko negąsdinantis, tačiau galintis vesti, ant kryžiaus suteikęs naują meilės šaltinį. „Jėzus atskleidė šventajam Jonui savo širdies slėpinį per Paskutinę vakarienę, o vėliau ir ant kryžiaus, tad mes ir ieškokime, kaip jame gyventi, kad gailestingumas paplistų visame pasaulyje“, – kvietė t. Jonas Emanuelis. Trokštantiems, kad Jėzaus širdis taptų nuolatine buveine, jis patarė nebijoti savo laiko atiduoti jam, nebijoti maldos sunkumų ir, svarbiausia, nesibaiminti būti silpnais ir mažiems. Kalbėtojas priminė šventosios Faustinos Gailestingumo žinią, pabrėždamas, jog gailestingumas yra pats teisingiausias Dievo supratimas, nes per gailestingumą pasireiškia jo meilės galybė.

Per antrąją konferenciją t. Jonas Emanuelis pakomentavo Evangelijos pasakojimus, kuriais atskleidžiamas Jėzaus gailestingumas, taip nūdien svarbus šeimoms, visai vartotojiškai visuomenei, jaunimui ir visiems, slegiamiems savojo kryžiaus: remdamiesi gailestingąja Jėzaus meile turime keltis, pasitikėti juo ir eiti. Pasak t. Jono Emanuelio, Jėzus savo kryžiumi duoda tris gailestingumo dovanas: savo Motiną, kuri moko viską atiduoti Jėzui, troškulio dvasią, kad visada trokštume Dievo, ir atiduoda save, savo perdurtą, meilės kupiną širdį, tad dera klausti savęs, ar mes galime atiduoti jam savo gyvenimą. Prelegentas patarė vengti kritikos kitų atžvilgiu ir ragino dalytis su kitais tomis Meilės gelmėmis, iš kurių semiamasi adoruojant Švč. Sakramentą.

Konferencijos baigtos šventosios ses. Faustinos malda, o pusiaudienį jos dalyviai drauge šventė Eucharistiją. Liturgijai vadovavo t. Jonas Emanuelis, per homiliją gailestingumą susiejęs su dovana, kuria turime būti vieni kitiems, kaip Jėzus yra dovana kiekvienam.

Po šv. Mišių Švč. Sakramento garbintojai atnaujino savo pažadus. Vėliau drauge agapėje buvo dalijamasi vaisėmis. Po pietų susikaupimo dienos dalyviai dar ilgai kartu meldėsi: kalbėjo Dievo Gailestingumo vainikėlių, Rožinio malda, adoravo Švenčiausiąjį Sakramentą.

-kasp-

Rasų kapinėse pašventintas kenotafas

Spalio 29 d. Vilniaus Rasų kapinėse Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis pašventino skulptoriaus Vlodo Urbanavičiaus sukurtą skulptūrą – simbolinį kapą kenotafą, įamžinantį sovietų okupacijos aukomis tapusių trijų 1918 m. vasario 16-osios Nepri-

„rengti“ apsiaustu. Iš pradžių skulptūrėlės imtos gaubti tikro audinio skiaute. Vėliau rūpintojėlis buvo išdrožiamas bei kitaip vaizduojamas su apsiaustu. Apsiausto tradiciją padiktavo Kristaus kančios ciklas: nuplaktas Išganytojas buvęs apgaubtas purpurine skraiste. Toks Kristaus vaizdavimas perteikia jo patirtos kančios apmąstymą (vaizdavimo analogiją įvairiose katalikiškose šalyse patvirtino prelegentės rodytos iliustracijos).

Lietuvos šventovėse rūpintojėlio skulptūrėlės, be nuošalesnių vietų, buvo statomos didžiuosiuose altoriuose, taip pat virš šventinto vandens. Rūpintojėlis vaizduotas Vilniaus bei Žemaičių vyskupijų procesijų altorėliuose, nešamuose per Devintinių procesijas. Gedulinėse Mišiose rūpintojėlis pakeisdavo Nukryžiuotojo skulptūrą. Ši tradicija Lietuvoje išliko iki XX a. pr. Rūpintojėlio skulptūrėlė būdavo statoma ir kapinių koplyčiose, taip pat sodybų, miškų koplytėse.

1907 m. Lenkijoje paskelbtame straipsnyje Mykolas Brenšteinas, rūpintojėlį susiejo su žemaičių tautos dvasia. Šią mintį perėmus Stasiui Šalkauskiui – 1919 m. knygoje „Tarp dviejų kontinentų“ – visoje Lietuvoje netruko įsišaknyti rūpintojėlio kaip lietuvių tautos rezignacijos, jos dvasios išraiškos idėja. Praėjusio amžiaus trekties laikotarpiu prasidėjusios bei 1990 m. sustiprėjusios pastangos visame pasaulyje išskleisti rūpintojėlio kaip lietuvių tautos simbolio idėją ne visada davė gerų rezultatų. Perdėtas masiškumas, kai rūpintojėlis imtas statyti visur kaip tautinių jausmų išraiška, lėmė, pasak menotyryninkės G. Surdokaitės, šio simbolio profanaciją. Kaip teigiamą rūpintojėlio platinimo pavyzdį prelegentė minėjo tėvą Stanislovą. Prielaidą populiarėti rūpintojėlio kultui suteikęs ir Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejus.

-jkk-

Renginiai Kazlų Rūdoje ir Višakio Rūdoje

Šiluvos Dievo Motinos paveikslas

Spalio 14–21 d. Kazlų Rūdos Švč. Jėzaus Širdies parapijos bažnyčioje parapijiečiai galėjo melstis prie Šiluvos Dievo Motinos Švč. Mergelės Marijos paveikslo. Jis buvo iškilmingai sutiktas per sumos šv. Mišias. Kiekvieną savaitės dieną nuo 9 val. ryto paveiks-

lą buvo galima lankyti ir prie jo mels-
tis individualiai, taip pat adoruoti Švč.
Sakramentą. Prieš vakaro šv. Mišias
būdavo kalbamas rožinis, po šv. Mi-
šių – Švč. Mergelės Marijos litanija.
Prie Šiluvos Marijos paveiklo meldė-
si Marijos legiono nariai ir maldos pa-
galbininkai, mokyklų bendruomenės,
parapijos kaimų gyventojai, krikščio-
nys demokratai, *Caritas*, Senelių glo-
bos namų, Vaikų dienos centro dar-
buotojai, Eucharistinio Jėzaus kon-
gregacijos seserys vienuolės, Paslap-
tingosios Rožės ir Gyvojo rožinio na-
riai, parapijos jaunimas. Parapija bu-
vo paaukota Švč. Mergelei Marijai.

Atlaidai ir jubiliejų minėjimas

Spalio 14 d. Višakio Rūdoje vyko Švč.
Mergelės Marijos Rožinio Karalienės
atlaidai. Kartu buvo paminėti Šv. Sta-
nislovo bažnyčios pastatymo 120 me-
tų bei pirmosios bažnytelės 190 me-
tų jubiliejai. Šv. Mišios prasidėjo atsi-
sveikinimu su Šiluvos Marijos pa-
veikslu, kuris buvo palydėtas į Kazlų
Rūdą. Šv. Mišias koncelebravo Vilka-
viškio vyskupas emeritas Juozas Že-
maitis MIC, dirbė šioje bažnyčioje ku-
nigai Gvidonas Dovydaitis ir Zenonas
Stepanuskas bei kilę iš šios parapi-
jos kunigai Ignas Plioraitis ir Alfredas
Nėnius. Po šv. Mišių pamaldų daly-
viai šventoriuje meldėsi už čia palai-
dotus parapijoje dirbusius kunigus
Vincentą Švelnį bei Dominyką Bu-
dzeiką. Prisimintas ir kun. Vincas Ban-
dza, jo indėlis atnaujinant bažnyčią,
taip pat bažnyčios statytojas kun.
Juozas Štrimaitis, kuriam šventoriuje
pastatytas paminklas, jis pats palai-
dotas Višakio Rūdos kapinėse.

Kultūros namų salėje buvo parengta
bažnyčios archyvinų dokumentų pa-
roda. Parapijos klebonas Vidmantas
Striokas parodai atrinko įdomiausius
ir vertingiausius eksponatus: mišio-
lus, maldaknyges, Santuokų, Krikš-
to registracijos knygas. Popietę skai-
tytos ištraukos iš archyvinų doku-
mentų, sakralinės muzikos kūrinius
atliko Marijampolės choro „Suvalki-
ja“ dainininkai.

Tautosakininko J. Dovydaičio gimimo 100-osios metinės

Spalio 20 d. Višakio Rūdoje paminė-
tos kraštiečio tautosakos rinkėjo Jur-
gio Dovydaičio gimimo 100-osios me-
tinės. Gausus žmonių būrys ryte su-
sirinko Runkių kaime, Dovydaitynėje.

klausomybės akto signatarų – Kazio Bizausko, Prano Dovydaičio ir Vlado
Mirono – atminimą. Simbolinė antkapinė lenta ir akmeninis kryžius pa-
statyti virš tuščio kapo, nes nežinoma, kur tiksliai yra palaidoti sovietų
represijų aukomis tapę šie Nepriklausomybės akto signatarai ir katali-
kiškos visuomenės šviesuoliai.

Kazys Bizauskas buvo vienas aktyviausių Lietuvos krikščionių demokra-
tų partijos narių, nuo 1935 m. – Ateitininkų federacijos vyriausiosios val-
dybos pirmininkas. Nuolat rūpinosi lietuviškų vadovėlių ir grožinės lite-
ratūros leidyba. Pirmojo pasaulinio karo metais priklausė Lietuvnių mokslo
draugijos vadovėlių leidimo komisijai, buvo „Naujosios Romuvos“ bi-
čiulių sąjungos centro valdybos pirmininkas. Sovietams okupavus Lietu-
vą, Bizauskas buvo suimtas, 1941 m. birželio 26 d. sušaudytas Bygosovo
(Baltarusija) stotyje. Amžinojo poilsio vieta nežinoma.

Pranas Dovydaitis garsėjo savo kultūrine, visuomenine veikla. Jis pri-
klausė Lietuvos krikščionių demokratų partijai, buvo katalikiško jauni-
mo Ateitininkų ir Pavasarininkų federacijų, Lietuvnių katalikų mokytojų
sąjungos vienas iš įkūrėjų ir vadovų. Dovydaitis – apie 40 periodinių spau-
dinių leidimo iniciatorius, daugelio jų bendradarbis, katalikiškų kultūros
ir mokslo žurnalų „Kosmos“, „Logos“, „Soter“ redaktorius. Nuo 1922 m.
signataras dėstė Lietuvos (vėliau Vytauto Didžiojo) universitete, buvo
Religijų istorijos katedros vadovas. Jo mokslinių interesų sritis – katali-
kiškoji filosofija. Dovydaitis paskelbė apie 100 straipsnių bei studijų reli-
gijos, filosofijos, kultūros istorijos, etikos, pedagogikos ir hagiografijos
klausimais. 1935 m. apgynė filosofijos mokslų daktaro disertaciją. 1941 m.
birželio 14 d. buvo suimtas, kalintas Sosvos ir Gario stovyklose (dab. Je-
katerinburgo sr.). 1942 m. vasarą perkeltas į Sverdlovsko (dab. Jekaterin-
burgas) kalėjimą, kur 1942 m. lapkričio 4 d. nuteistas sušaudyti. Signata-
ro palaidojimo vieta nežinoma.

Kun. Vladas Mironas 1918 m. tapo Tautos pažangos partijos (vėliau Lie-
tuvnių tautininkų sąjunga) nariu, kaip jos atstovas pateko į Trečiąjį Seimą.
1928–1929 m. vadovavo Tikybos reikalų departamentui prie Švietimo,
vėliau Vidaus reikalų ministerijos. 1929 m. buvo paskirtas vyriausiuoju
Lietuvos kariuomenės kapelionu, šias pareigas ėjo iki 1938 m. kovo pa-
baigos. Prezidento įgaliotas Mironas 1938 m. sausio – vasario mėn. atsto-
vavo Lietuvai derybose su Lenkija. 1940 m. rugsėjo 12 d. areštuotas,
1941 m. iš kalėjimo išlaisvintas. 1944–1947 m. dar triskart areštuotas ir
kalinamas, 1947 m. nuteistas 7 metus kalėti. Mirė 1953 m. vasario 18 d.
Vladimiro kalėjime Rusijoje. Palaidojimo vieta nežinoma.

Šių žmonių atminimą prašė įamžinti jų giminaičiai, kenotafo statybą ini-
cijavo Lietuvos dailės muziejus, o paminklo statybai lėšų skyrė Vyriausy-
bė. Pašventinimo apeigose dalyvavo Lietuvos Respublikos prezidentas
Valdas Adamkus ir Seimo vadovai.

-sm, sbuž-

Iškilmingos šv. Mišios už mirusius Antakalnio kapinėse

Lapkričio 1 d. Vilniaus Antakalnio kapinėse Vilniaus arkivyskupas met-
ropolitais kardinolas Audrys Juozas Bačkis aukojo iškilmingas šv. Mišias
už mirusius. Drauge koncelebravo kun. Ričardas Doveika, mons. Gintar-
as Grušas, prel. Edmundas Putrimas, mons. Edvardas Rydzikas.

Per pamokslą kardinolas sakė, jog vien tikėjimas ryšį su mūsų mirusiais
artimaisiais gali padaryti gyvą ir asmenišką. Tikėjimas amžinuoju gy-
venimu remiasi Kristaus prisikėlimu. Visi krikščionys yra Kristaus ben-
draipėdiniai. Gyvenimas žemėje – tai trumpa atkarpa, nors užsimiršę

pernelyg rūpinamės žemiškais, greitai praeinančiais dalykais. O juk esame nemirtingi, sukurti amžinybei, todėl turime ieškoti, kas išlieka ir po mūsų mirties, ką galime atrasti amžinybėje. Esame sukurti pagal Dievo paveikslą ir nenurimsime, kol Viešpaties nepasieksime. Kol gyvename šiame pasaulyje, galime pasirinkti amžinąją laimę ar amžinąją kančią. Kiekvienas mūsų gyvenimo poelgis užgauna amžinybės stygą. Jei čia, žemėje, atstumsime Dievo meilę – amžinybėje bus kančia. Jau dabar per tikėjimą esame kviečiami gyventi amžinybėje, branginti mums patikėtą laiką, žmogiškus santykius. Žmogaus gyvenimo prasmė – gyventi kaip Dievo vaikui. Mūsų mirties prasmę geriausiai perteikia Kristaus mirtis, kurioje viešpatauja meilė. Mirtis krikščioniui nėra pabaiga, o tik persikėlimas amžinybėn. Dievo, it mylinčios mamos, ranka mus perneša į amžinuosius namus, kuriuose atgausime savo žmogiškąją pilnatvę. Esame kviečiami rūpesčiu apgaubti kiekvieną mirštantį žmogų, nes jo gyvenimas savime brangus ir vertingas. Niekas nežino, kiek tęsis jo gyvenimas, bet mums visiems yra žinomas kelias į amžinybę. Ganytojas kvietė melsti dangaus laimės visiems mirusiems ir sau patiems.

Gedulines giesmes pagal liaudiškas melodijas giedojo Vilniaus arkikatedros bazilikos etnografinis choras. Šv. Mišias transliavo Lietuvos televizija. -sbuž-

Vėlinių aštuondienį – žvakutės užmirštiesiems

Puoselėjant Vėlinių rimitį, pirmąją lapkričio sekmadienį Šiauliuose vyko žvakučių uždegimo akcija „Prisimink užmirštus“. Organizatoriai – gilią tradicijų bei tikėjimo pomirtiniu gyvenimu reikšmę suprantantys ir kitiems perduoti norintys jaunuoliai: aktyvūs studentai, Žemaitijos skautai, Šiaulių vyskupijos jaunimo centro bei Šiaulių vyskupijos šeimos centro darbuotojai. Akcija rengiama jau antrus metus. Jos metu uždegamos žvakutės ant užmirštų kapų.

Lapkričio 4 d. popietę apie 40 žmonių susirinko Šiaulių vyskupijos kurijos salėje. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pasitiko atėjusiuosius mintimi, jog žemiškasis gyvenimas tiek laimingas, kiek jungiamas su amžinąja Meile. Susitikimo metu buvo prisiminta sekmadienio Evangelija. Šiaulių ganytojas sakė, kad Jėzus, norėjęs užėti į Zachiejaus namus, lygiai taip pat nori būti kiekvieno žmogaus širdyje. Būtų gera, jei su džiaugsmu tarnautume Viešpačiui, įsileidę jį į savo gyvenimą, kasdienybę, kad visas gyvenimas būtų padėkos himnas Viešpačiui, kad kasdien su Marija sakytume: „Didžiųjų dalykų padarė man Visagalis ir šventas yra Jo vardas.“ Evangelija moko mylėti Dievą, Tėvynę, vienas kitą, kiekvieną sutiktą žmogų, savo kasdienybės darbus ir pareigas. Ganytojas ragino, kad, degdami žvakeles, akcijos dalyviai prisimintų dvasios vadus, turėjusius nepaprastai gilų tikėjimą. Kaip vieną iš jų vyskupas paminėjo Šiauliuose gyvenusį blaivybės apaštalą kun. Ignacą Štacha, kurio kapelis visuomet apšviestas žvakių švieselių, atneštų vyresnių ir ypač jaunų žmonių. „Būtų gera, kad ne tik prisimintume, bet ir gyventume blaivybės dvasia“, – sakė vysk. E. Bartulis.

Padėkoję vyskupui, akcijos dalyviai patraukė į Šiaulių senąsias Talšos kapines. Vienas organizatorių, Gediminas Krūmas, paaiškino, kodėl degamos žvakutės kapinėse, koks jų akcijos tikslas. Jis ragino prisiminti ne tik mirusius artimuosius, draugus, pažįstamus, bet ir kūdikius, kuriems nebuvo leista gimti, savizudžius, aukas. Buvo sutarta uždegti nors po vieną žvakelę ant visų apleistų kapų. Akcijos dalyvė Rasa džiaugėsi, jog tokių kapų, ant kurių nebūtų buvę nė vienos žvakelės, išties būta labai mažai.

Uždegę atsineštas žvakutes akcijos dalyviai susirinko šv. Mišių aukai Šv. Ignaco Lojolos bažnyčioje. Šv. Mišias aukojo kun. Algimantas Gudai-

Nei tėviškės, nei Runkių kaimo jau nebėra, liko tik vardas ir prisiminimas. Vėliau Šv. Stanislovo bažnyčioje už Dovydaičių giminę šv. Mišias aukojo klebonas kun. V. Striokas, dalyvavo kun. I. Plioraitis. Višakio Rūdos centre, šalia bažnyčios ir Kultūros namų, atidengta tautosakininkui J. Dovydaičiui atminti ažuolo skulptūra (autorius – prieniškis drožėjas Algimantas Sakalauskas). Skulptūrą pašventino klebonas V. Striokas. Ta proga Kultūros namuose vykusioje konferencijoje perskaitytas L. Klimkos pranešimas, parodytas A. Tarvydo filmas apie J. Dovydaičių, veikė fotografijų paroda, koncertavo Vilkaviškio folkloro ansamblis „Sūduviai“. Per 75 darbo metus J. Dovydaičis (1907–2001) užrašė apie 160 tūkstančių tautosakos įvairių žanrų vienetų.

-vf-

Keliais žodžiais

Anykščiai. Spalio 19 d. Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje giedojo Slovakijos Banska Bistricos Menų akademijos mišrus choras (vad. rektorius Voitekas Didi). Choras Lietuvoje apsilankė Panevėžio V. Mikalausko menų mokyklos kvietimu, surengė koncertą Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje.

● Spalio 26 d. Anykščių bažnyčioje vyko vaikų ir jaunimo giesmių popietė „Giesmė šlovinam Viešpatį“. Ta proga aukotos ir šv. Mišios. Renginį organizavo Anykščių miesto ir rajono tikybos mokytojos ir kun. Justas Jasėnas. Dalyvavo Raguvėlės pagrindinės (mokyt. Angelė Ažuslienienė), Kavarsko vidurinės ir Debeikių pagrindinės (mokyt. Alvyra Tuskenienė), Troškūnų vidurinės (mokyt. Rita Kriaucionienė), Anykščių Antano Vienuolio gimnazijos (mokyt. Auksė Jonkienė) ir Anykščių Antano Baranausko vidurinės (mokyt. Daiva Kuprionienė) mokyklų moksleiviai. Jie giedojo liturgijos metu (pasiruošti padėjo mokyklų muzikos mokytojos), o po šv. Mišių surengė koncertėlį. Po to visi dalyvavo parapijos namuose surengtoje agapėje, kurios metu mokykloms įteikti padėkos raštai.

● Spalio 28 d. Anykščių bažnyčioje lankėsi Kretingalės bažnyčios choras (vad. Stanislovas Vasiliauskas). Choras giedojo 11 val. šv. Mišiose, o po jų dar pagiedojo ir padainavo religinių ir pasaulietinių muzikos kūrinių,

aplankė Anykščių meno ir kultūros paminklus, turėjo progos pabendrauti su vietiniais anykštėnais choristais (vad. Rimvydas Griaudzė).

-kjj-

Kaunas. Lapkričio 5 d. Kauno šv. Mykolo Arkangelo (Ilgulos) bažnyčioje vykusioje tęstinio meninio projekto „Dialogas – žodis ir spalva“ programoje „Ilgesio godos“ dalyvavo solistė, poetė Violeta Sagaitytė, jai akompanavusi pianistė Ligija Richterytė, skulptorius Sigitas Straigis. Pastarasis pristatė savo kūrybos antkapinių paminklų fotografijų parodėlę. Didžiūma šių paminklų žymi tremtinių amžinojo poilsio vieta. S. Straigio paminklai iš medžio, bronzos, akmens yra artimi lietuvių liaudies rūpintojėlių, kryžių stilistikai. Naujausias savo kūrybos eiles skaičiusi bei žinomas lyriškas lietuvių, užsienio kompozitorių dainas atlikusi V. Sagaitytė bylojo apie scenos ilgesį, artisto dalią bei žmoniškosios egzistencijos trapumą. Programa „Ilgesio godos“ skirta amžinybėn išėjusiesiems atminti.

-jkk-

Vilnius. Sudegusiai Naujamiesčio bažnyčiai (Panevėžio vyskupija) atstatyti Vilniaus arkivyskupijos parapijos surinko ir persiuntė 101 500 litų.

-Vn-

Akmenės raj. Kruopių bažnyčia sulaukė dosnių rėmėjų. Ūkininkas Valius Ažuolas ir jo mama, pedagogė D. Kachabrišvilė paaukojo 7500 Lt po audros nuniokotam bažnyčios bokštui uždengti. Vilnietis, dailės galerijos „Vilnius ir dailė“ įkūrėjas St. Juškus parapijai padovanojo naujus elektroninius vargonėlius, garso kolonėlę ir mikrofoną. Dovanos vertė – 3000 Lt.

-ol-

tis SJ. Malda buvo tęsiama susikaupimo valandą. Bažnyčioje skambėjo muzika, buvo rodomos skaidrės su gamtos vaizdais. Kun. A. Gudaitis sakė, jog žvakučių uždegimas kapinėse yra akivaizdus sakymas, jog mirtis nėra galutinis taškas. Stebėdami gamtos vaizdus dalyviai turėjo užduotį įsivaizduoti mirties valandą bei susitikimą su Dievu. Vėliau išdalyti lapeliai, ant kurių buvo rašomi mirusių draugų, artimųjų, pažįstamų vardai. Visiems sudėjus lapelius su vardais į krepšelį prie kapo imitacijos, bažnyčioje buvo uždegtos žvakutės, dar kartą pasimelsta. „Amžinąjį atilsį“ visi kalbėjo už viso pasaulio mirusiųosius.

-irat-

Konsekruota nauja bažnyčia

Lapkričio 4 d. Pabradėje, Švenčionių rajone, Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis konsekrovo naujai pastatytą bažnyčią, kuriai suteiktas Švč. Mergelės Marijos Šeimų Karalienės titulas. Šv. Mišas su kardinolu koncelebravo Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Juozas Tunaitis, dabartinis šios parapijos klebonas Jan Černiavski, anksčiau čia klebonavę kunigai Valentinas Šiuša, Valdemar Ulčukevič bei iš kitų parapijų atvykę kunigai Viktoras Bogdevičius, Eduardas Kirstukas, Pavel Paliul, Vidas Smagurauskas, Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius Robertas Šalaševičius, Valentinas Virvičius. Iškilnėse dalyvavo vietos savivaldybės vadovai, Pabradės mokyklų mokytojai, miestelio svečiai.

Pabradės parapijoje gyvena lietuvių ir lenkų kalbomis kalbantys katalikai, todėl ir konsekracijos Mišios buvo švenčiamos abiem kalbomis. Kardinolas per pamokslą sakė, kad visas žmogaus gyvenimas susijęs su Bažnyčia, nes pačiais reikšmingiausiais savo žemiškosios kelionės momentais maldos namuose švenčiami sakramentai, dėkojama, prašoma. Bažnyčia apima visą žmogaus gyvenimą. Daugeliui įprasta manyti, kad Bažnyčia – tai pastatas, tačiau iš tiesų pirmiausia tai Kristų tikinčių žmonių bendruomenė, kurios nariai vienas kitą pažįsta, paremia, palaiko, teikia reikalingą pagalbą ir taip įkūnija savo tikėjimą. Todėl šių laikų bažnyčios statomos drauge su parapijos namais, kad būtų kur burtis vietinei bendruomenei, bendrauti, ruoštis sakramentams, liturginėms šventėms, taip sudaromos geros sąlygos visiems parapijos nariams auginti savo tikėjimą.

Pabradės bažnyčios ir parapijos namų architektai – Marius Šaliamoras (ir projekto vadovas), Juras Balkevičius (ir projekto archit. dalies vadovas), Artūras Burba, projektuotojas – UAB „Numas“, konstruktorius Viktoras Ražaitis. Bažnyčios pastato aukštis – 29 m, plotas – 629 m², parapijos namų plotas – 490 m². Bažnyčios projektuotojai rėmėsi šv. Augustino žodžiais: „Gyvenimas šiame pasaulyje yra kaip audringa jūra, per kurią privalome perplukdyti į uostą savo laivą. Jei mums pasiseka atsispirti sirenų vilionėms, jis mus nuplukdys į amžinąjį gyvenimą“ ir šventovę projektavo kaip laivą, kurio pirmagalį, išskylantį siaurės rytuose, vainikuoja kryžius. Šis panašumas nėra atsitiktinis, juk ir pagrindinė bažnyčios erdvė vadinama nava (lot. *navis* – laivas), iš Senojo Testamento žinomas Nojaus laivas. Pasak projekto autorių, pastate galima išžiūrėti ir žuvies simbolį, pirmųjų krikščionių naudotą kaip vieną slaptųjų ženklų, reiškiančių akrostichą ICHTHYS (gr. – žuvis), sudarytą iš teologinių sąvokų *I*esos *C*Hristos *T*Heou *H*Yios *S*oter (Jėzus Kristus, Dievo Sūnus, Gelbėtojas) pirmųjų raidžių.

Iki šiol Pabradės katalikai meldėsi nedidelėje buvusioje stačiatikių neobizantinio stiliaus cerkvėje, 1927 metais įrengtoje Šv. Juozapato bažnyčioje. Tačiau, plečiantis miesteliui, buvo nuspręsta gyventojams patogesnėje vietoje pastatyti erdvesnius maldos namus su parapijos namais. Kertinis šios bažnyčios akmuo Vilniaus arkivyskupo metropolito kardinolo Audrio Juozo Bačkio pašventintas 2006 metų spalio 15 d.

-sbuž-

Pašventintos naujos koplyčios

VU EKMI Gerontologijos ir reabilitacijos centre

Spalio 1 d. Vilniaus universiteto Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto Gerontologijos ir reabilitacijos centre Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Juozas Tunaitis pašventino naują koplyčią, pavadintą Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės vardu. Toks vardas pasirinktas neatsitiktinai, nes šių metų gegužės 24 d. šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijos aplankė ir Gerontologijos centrą. Tai buvo svarbus ir džiaugsmingas įvykis centro darbuotojams ir gyventojams. Be to, spalio 1-oji, kai visuotinė Bažnyčia mini šventąją Teresėlę, – Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena. Prieš koplyčios pašventinimo šv. Mišias patys Gerontologijos ir reabilitacijos centro gyventojai surengė dainų ir giesmių koncertą, apžiūrėjo nuotraukų parodą apie šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijų kelionę.

Naujosios koplyčios pašventinimo iškilnėse dalyvavo šiame centre kapelionais dirbę kunigai Antanas Domeikis, Ruslan Vilkel, čia gyvenantis kun. Vytautas Palubinskas ir kapeliono tarnystę čia dabar atliekantis kun. Sigitas Grigas. Per pamokslą vyskupas J. Tunaitis prisiminė šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijų kelionės po Lietuvą įspūdžius, džiaugėsi, kad tiek daug žmonių meldėsi, prašė šventosios užtarimo. Ganytojas apžvelgė šios šventosios biografiją ir pabrėžė silpno ir paprasto žmogaus gyvenimo prasmę, vertę bei grožį. Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės trumpas ir paprastas gyvenimas, nuoširdus pasitikėjimas Dievu, jos išgyvenimai, atskleisti autobiografinėje knygoje, palietė ir net padėjo atrasti tikėjimo kelią daugybei įvairių kraštų žmonių.

Koplyčios pašventinimo dekretą iškilnėse pasirašė vyskupas Tunaitis, Vilniaus universiteto Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto direktoriaus pavaduotoja moksliniam darbui Jolanta Dadonienė ir kapelionas kun. Sigitas Grigas. Po šv. Mišių vyskupas aplankė pačius seniausius Gerontologijos ir reabilitacijos centro gyventojus, bendravo su darbuotojais.

Prūdiškių pensionate

Spalio 21 d. Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Juozas Tunaitis pašventino Vilniaus rajone, Juodšilių seniūnijoje, Prūdiškių kaime, veikiančio pensionato koplyčią. Šiame pensionate globojami proto negalia turintys žmonės. Iškilmingas šv. Mišias vyskupas aukėjo kartu su Parudaminio parapijos klebonu kun. Miroslovu Balcevič, jau dvejus metus kas sekmadienį lankančiu Prūdiškių bendruomenę. Prūdiškių kaime gyvena per keturis šimtus žmonių. Šv. Mišių metu buvo meldžiamasi už pensionato gyventojus bei darbuotojus. Iškilnėse dalyvavo pensionato direktorius Bronius Juozėnas, kiti darbuotojai. Šv. Mišių metu grojo Salininkų pradinės mokyklos muzikos mokytoja Laima Žilionienė, bendruomenės giedojimui vadovavo pensionato slaugytojos.

Homilijos metu ganytojas pasidžiaugė, kad pensionato gyventojai, darbuotojai ir kartu dalyvauti šv. Mišiose čia ateinantys Prūdiškių kaimo bendruomenės nariai nuo šiol galės melstis tinkamai įrengtoje koplyčioje, kurioje pastatytas naujas altorius ir sakykla. Vyskupas taip pat priminė rūpinimosi artimu svarbą. Rūpindamiesi silpnaisiais savo bendruomenės nariais turime galimybę patarnauti pačiam Kristui ir taip krikščioniškąjį mūsų tikėjimą paversti gyvenimo realybe. Po pamaldų vyskupas aplankė ir iškilmes negalėjusius ateiti pensionato gyventojus, susipažino su jų buitimi. Pensionate gyvena per pusantro šimto skirtingo amžiaus ir tautybių žmonių, turinčių proto negalią.

-sbuž-

Nauji leidiniai

Tėvas Joseph-Marie Verlinde. Kai uždanga plyšta: Ezoterikos iššūkis krikščionybei. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 272 p.

Ką dengia slaptųjų (ezoterinių, hermetinių, okultinių...) mokymų uždanga? Ar iš tikrųjų jų sekėjus (gnostikus, rezenkreicerius, masonus, teosofus...) su judėjais ir krikščionimis jungia viena ir ta pati tradicija? Kaip laisvieji mūrininkai žvelgia į krikščionybę? Ar katalikas gali būti masonu? Ar tikrai Katalikų Bažnyčia yra pasmerkusi laisvąją mūrininkiją?

Rasti atsakymus į šiuos ir daugelį kitų intriguojančių klausimų padeda kun. Juozapas Marija Verlendas, pažįstantis ezoteriką ne tik iš knygų, bet ir iš savo asmeninės patirties. Nepasiklysti sudėtingose sąvokose, slėpingose apeigose ir painiuose praeities vingiuose padeda nuodugni analizė, vaizdingas pasakojimas ir reljefiški garsių asmenybių paveikslai. Ši knyga – tikras ezoterikos vadovas, aprėpiantis plačią istorinę skalę – nuo senovės hermetikų iki mūsų laikų *Naujojo amžiaus* mąstysenos mokytojų.

„Eik į savo kambarėlį“ (Mk 6, 6): Dvasinės pratybos kasdieniame gyvenime. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 348 p.

„Eik į savo kambarėlį“ – šv. Ignaco Lojolos mokymu pagrįstos Dvasinės pratybos kasdieniame gyvenime, trunkančios 33 savaites. Kiekvienai pratybų diena parinkti trumpi, susimąstyti kviečiantys pasakojimai, pateiktos Šventojo Rašto nuorodos bei taiklūs klausimai atveria vis naujas Evangelijos ir žmogaus širdies gelmes, skatina pažinti Dievą ir save, ragina ieškoti savo vietos pasaulyje. Gausūs praktiniai patarimai padeda atsiverti Dievui, moko, kaip melstis, medituoti ir kontempliuoti Šventąjį Raštą, įveikti išskylančius dvasinius sunkumus bei priimti teisingus sprendimus. Šią knygą turėtume ne vien skaityti – ji bus naudinga, jei tai, kas joje siūloma, įgyvendinsime.

ATEITIES DIENA

I advento sekmadienis (A)

Iz 2, 1–5; Rom 13, 11–14; Mt 24, 37–44

Pagal kasmetinį liturginių metų ciklą adventu rengiamės Viešpaties atėjimui. Iš pirmo žvilgsnio galime įžvelgti prieštaravimą: kaip mūsų suplanuotas adventas su šimtmečiais nusistovėjusiomis tradicijomis gali padėti pasiręngti Evangelijoje skelbiamam netikėtam Viešpaties atėjimui. Juk Jėzaus atėjimas nenumatomas ir neišmatuojamas – adventas būtų tarsi kupinas sprogstamosios medžiagos. Mūsų advento pasirėngimas yra tik palyginimas, laukiant tikrojo Viešpaties atėjimo.

Žmonėms nebūtina ir nereikia žinoti Kristaus atėjimo meto. Kai Nojus skelbė apie gresiantį tvaną, žmonės tiesiog nepatikėjo juo. Šiuo atžvilgiu žmonija išlieka ta pati nuo Nojaus iki Jėzaus laikų, nuo šių dienų iki galutinio Viešpaties atėjimo. Šiandienos Evangelijoje Jėzus pabrėžia, jog žmonės paskendę žemiškuosiuose dalykuose. Jie stengiasi pagal galimybes gyventi be rūpesčių, nesivargindami dėl aukštesnių, juolab grėsmingų minčių. Tačiau tai, kuo žmonės netikėjo, vis dėlto ateina. Viešpaties atėjimą ženklina dar didesnė negu tvano laikų katastrofa, nušluosianti įprastinę gyvenimo sanklodą ir žmonijos pasiekimus. Tačiau paskutinė diena užklups netikėtai tik užmiršusius Dievą. Tokiems ji taps pražūtimi, nes jie netikėjo Viešpaties atėjimu ir dabar turės išvysti jį kaip Teisėją. Jie netikėjo Dievo teismu, o dabar turės tai pajusti. Teisiųjų šie įvykiai neužklups netikėtai. Tikintieji visą gyvenimą suvokė ateisiant paskutinę dieną. Jie nebuvo tiek paskendę žemiškojoje būtyje, tarsi ji būtų vienintelė. Todėl jiems ši diena bus išganinga. Jų tikėjimas pasirodys esąs teisingas.

Jėzaus palyginimai apie žmonių poras, kurių vienas „paimamas“, o kitas „paliekamas“, mums byloja apie kiekvieno asmens individualų likimą. Jį iliustruoja ir dviejų drauge su Jėzumi nukryžiuotų nusikaltėlių likimas. Vieną Jėzus pasiima į savo karalystę, o kitas „paliekamas“ savo paties varge. „Paimti“ reiškia palaimą, o „palikti“ – pražūtį ir pasmerkimą. Panašiai aprašomas dviejų malančių moterų likimas. Vyrai ir moterys yra lygūs prieš Dievą, jie tokiomis pat sąlygomis šaukiami į jo teismą, paimami ar paliekami. Krikščionims mirtis yra Jėzaus atėjimas, mirštantį Jėzus pasiima arba palieka. Jėzaus atėjimas yra galutinio pobūdžio, tuo jis panašus į žemiškąją egzistenciją užbaigiančią mirtį. Tik tikėjimas gali įveikti mirties baimę. Mirtis nėra vien tik gyvybinių procesų užgesimas. Ateina pažįstamas Viešpats, kuriuo pasitikime ir kurį mylime. Viešpats spręs apie mūsų likimą pagal savo valią, tačiau taip pat pagal meilę.

Žinoma, mes patys drovėtumės palyginti Jėzaus atėjimą su plėšiko įsiveržimu, tačiau čia Jėzus taip pat atskleidžia mūsų slaptas mintis. Esame linkę laikyti pasaulį ir gyvenimą savo nuosavybe. Turime suvokti, kad Jėzaus įsiveržimas yra nesulaikomas. Budėti ir būti pasirėngus – tai reiškia priimti jį su teisinga nuostata ir perduoti visa, kas jam priklauso, tai yra viską. Taigi Jėzaus atėjimas yra staigus ir nelauktas. Jis ateina kaip šeimininkas, kuris į savo valdas žengia iš anksto neįspėdamas, neklausdamas niekieno leidimo. Jo atėjimas visuotinis, niekas negali jo išvengti. Šventajame Rašte žmonijos išganymo kelias vaizduojamas daugeliu įvaizdžių ir palyginimų, kurie tarpusavyje susiję ir įgyja pilnutinę prasmę žvelgiant į jų visumą. Bažnyčios parinkti liturginiai skaitiniai papildo ir paaškina vienas kitą. Apaštalas Paulius Laiške romiečiams taip pat ragina budėti, „pabusti iš miego“, „apsiginkluoti šviesos ginklais“.

Pirmajame skaitinyje žmonijos istorija vaizduojama kaip darnus kultūrų ir civilizacijų suėjimas pas Taikos Karalių ir Mokytoją (panašus regėjimas vaizduojamas *Mch* 4, 1–3). Žmonija, susibūrusi taikos mieste Jeruzalėje, vaizduoja galutinį piligrimystės pas Dievą etapą pasiekusią Bažnyčią. Iškilusi ant aukščiausio kalno Bažnyčia yra kviečiantis ženklas, bet ne dominuojanti galybė. Taika negali būti primetama prievarta, ji kuriama tik laisva valia. Pranašas ragina tautas klausytis iš Jeruzalės sklindančio Viešpaties žodžio. Tautos, užuot tarpusavyje besiginčijusios, perkals kalavijus į arklus. Žinoma, visi trokštame taikos ir vienybės. Tačiau kokia yra to kaina? kažkas Vienas turi žmones „pamokyti savo kelių“, o mes privalome jo besąlygiškai klausyti. Nors visi sutinkame, kad reikia visą gyvenimą mokytis, ne visas tiesas esame linkę priimti. Mūsų dienomis plačiai propaguojama tolerancija. Kartais iš tikrųjų tenka ginti skriaudžiamuosius ar kitaip manančius, o kartais tik demonstratyviai šūkaujama dėl tariamai pažeidžiamų teisių. Tarptautiniu lygmeniu gerbiame tautų apsisprendimo teisę. Nors Jungtinių Tautų Organizacija dažnai kritikuojama dėl neveiksmingumo, pati jos idėja yra girtina. Tačiau šis Izaijo įvaizdis nepanašus į Jungtinių Tautų Organizaciją. Čia tautoms iš viršaus nurodomas jų kelias, išsprendžiami jų ginčai, jos klauso vienintelio Mokytojo. Iš tautų Mokytojo turime išgirsti jo Sūnaus žinią. Nepasisėkimai ir atkritimai neturi atimti drąsos. Ne tik nuo mūsų, bet, svarbiausia, nuo Dievo priklausome, ar pasieksime tikslą. Taikos kūrimas panašiai kaip meilės darbai prasideda namie. Statydami Bažnyčią, taikos Jeruzalę, turime kasdien didžiadvasiškai ir praktiškai siekti taikos su artimiausios aplinkos žmonėmis.

ATSIVERTIMO KRIKŠTAS

II advento sekmadienis (A)

Iz 11, 1–10; Rom 15, 4–9; Mt 3, 1–12

Advento laikotarpio išganymo kelionėje mus lydi Jonas Krikštytojas. Jo asmeninis gyvenimas netelpa į įprastinius socialinius rėmus. Jis asketas, visiškai nereiklus maistui ir aprangai. Iš kitų Jonas nereikalauja laikytis šios askezės, tačiau pats asketiškai gyvena norėdamas likti ištikimas savo misijai. Nors jis yra kunigų giminės palikuonis, gyvena dykumoje, laikosi neturto, rengdamas vietą svarbesniam už save. Visus šiuos dalykus krikščionis advento metu turėtų savaip pritaikyti savo gyvenimo aplinkybėms. Su Krikštytojo asmeniu glaudžiai susijusi jo skelbiama žinia. Jis pirmiausia pats veikia, o tik vėliau kalba. Jonas Krikštytojas reikalauja doros ir papročių permainos bei atsivertimo. Dievo karalystė jau visiškai priartėjusi, tačiau žmonės dar nepastebi viešąją tarnystę pradedančio Mesijo. Dykuma galima daugiopai: asfalto dykvietė, gerovės, turto ir vienatvės dykynė, karo nuniokota dykynė, aistrų išdeginta dykynė. Advento metu krikščionys, panašiai kaip Jonas Krikštytojas, savo gyvenimu ir žodžiu turi šaukti šioje dykumoje. Privalome perkeisti savo mintis. Į mūsų pasaulį ateinančiam Viešpačiui turi būti nutiestas kelias. Viešpačiui reikia tvarkingo ir tiesaus kelio į mūsų gyvenimą ir širdį.

Siekdami suprasti Evangelijoje randamą citatą iš pranašo Izaijo turime suvokti izraelitų mentalitetą, kuriam įtakos turėjo Išėjimo patirtis. Pirmasis išėjimas buvo pabėgimas iš Egipto. Bėgant amžiams Izraelio tauta išgyveno kitas nelaisvės formas ir per Dievo malonę patyrė naujus išlaisvinimus. Ši Izaijo pranašystė siejama su išlaisvinimu iš Babilonijos jungo. Panašiai kaip anuomet bėgdami iš Egipto, tąkart izraelitai turėjo taip pat pereiti Sirijos dykumą. Ateinantis Viešpats gerbia mūsų laisvę. Jis nenori veržtis per prievartą, bet laukia, kad mes patys nutiestume jam kelią. Atsiversti reikia ne tik paklydusiems viešiemis nusidėjėliams. Pas Joną krikštytis ateina ir daug fariziejų bei sadukiejų – tvarkingų ir padorių žmonių, išprususių humanistų. Kai kurie nė nemano keisti savo gyvensenos ar kelti sau klausimų. Jie stengiasi išlikti tokie, kokie yra, ir patys save išgelbėti išmoktais ritualais. Jonas neįprastai griežtai kreipiasi į juos: „Angių išperos.“ Kodėl? Taip siekiama pramušti teisuoliškumo šarvus, kuriais apsišarvavę tokie žmonės. Jonas mums visiems įkala į galvą: besiantinančios Dievo rūstybės galima išvengti tik veiksmingai pakeitus gyvenimą, duodant „tikrų atsivertimo vaisių“. Jis perspėja savo tautiečius nesudėti vilčių vien į kilmę, nesiteisinti garbingais protėviais: Dievas pažadins iš pagonių naujų Abraomo vaikų, kurie žydams atrodo tarsi negyvi akmenys. Dievo kirvis visuomet pridėtas prie mūsų gyvenimo medžio šaknų. Jo teismas nuolat laukia mūsų. Tačiau gero ir vaisingo medžio niekas nekerta, to nedaro nė Dievas. Tačiau žmonės, skirtingai negu medžiai, gali keistis. Tokiu atveju Dievas gali atitraukti savo kirvį nuo mūsų gyvenimo medžio šaknų.

Jonas darbuojasi ne dėl savęs. Jis skelbia ateinantį Išganytoją ir jį rodo. Net jei žmonės miniomis plūsta pas Joną Krikštytoją, niekam nevalia manyti, jog jis esąs Išganytojas. Jono pirštas, jo žodis ir gyvenimas rodo į tą, kuris turi ateiti. Tokia nuostata turi ženklinti kiekvieno krikščionio gyvenimo misiją. Jonas krikštija Jordano vandeniui. Apsiplovimas vandeniui, tiek rankų, tiek viso kūno, žydų dažnai praktikuotas. Jis reiškė taip pat religinį nuvalymą. Jono krikštas reiškia gyvensenos pakeitimą, atsivertimą. Šis ženklas įgyvendina tai, ką rodo. Išorinis nuplovimas vandeniui drauge nuplauna ir nuodėmes. Jonas Krikštytojas įspėja, jog nepakanka vien šio išorinio apsiplavimo, jo krikštas lydima nuodėmių išpažinimo. Jono krikštas yra parengimas Mesijo krikštui „Šventąja Dvasia ir ugnimi“. Jėzaus krikštas pripildo jo mokinius Dievo Dvasios ir liepsningos meilės. Ugnies krikštas – tai krikščioniškasis vandens krikštas, o visų pirma kančios krikštas. Jonas išpažįsta, jog Mesijas už jį nepalyginamai aukštesnis, kaip anuometinėje visuomenės santvarkoje šeimininkas aukštesnis už vergą. Jonas sako nesąs vertas nuauti Kristui apavą. Advento metu krikščionims tinka panašiai nusižeminti mąstant apie savo darbus ir su nuostaba mąstyti apie Kristaus didybę. Jonas vaizduoja ateinantį Mesiją kaip Palestinos ūkininką. Jis ima į rankas grūdų vėtyklę ir meta sau ją nesijotų grūdų prieš vėją. Grūdai krinta žemyn, o pelus išnešioja vėjas. Tai teismo įvaizdis: pilni gyvenimo turinio žmonės lieka su Kristumi, o niekam nenaudingus nupučia teismo audra.

Skaitinys iš pranašo Izaijo vaizduoja Kristaus atėjimą kaip slėpiną ir miglotą ateities viltį. Jis rodo, jog ateisiančio Karaliaus Mesijo savybės kyla ne iš žmogiškojo paveldo, bet tiesiogiai įsikišus Dievui. Išminties ir supratimo dovanos reiškia, kad jis bus tobulas teisėjas. Jo gili įžvalga ir pusiausvyra leis atskirti gėrį. Jis nesileis manipuliuojamas kitų ar įtaigojamas pakeisti nuosprendį. Taip pat aišku, jog pranašaujamas Mesijas bus ypač dėmesingas vargšų teisėms. Patarimo ir tvirtumo (kai kuriuose vertimuose – narsumo) dovanos reiškia savybes, laiduojančias pergalę kovoje. Kova su blogiu reikalauja apdairumo ir jėgos. Geras kovotojas nestato savęs į beatodairišką pavojų ir ištvėringai tęsia kovą. Ištikimybė Dievui remiasi apdairumu ir jėga. Pažinimo ir Viešpaties baimės dvasia reiškia pranašišką ir kunigišką Mesijo užduotį. Kristus pasiima drauge su savimi žmoniją ir garbina Dievą. Jis veda žmones į teisingumo ir meilės karalystę, kur jie liausis galvoje ir elgėsi kaip laukiniai žvėrys, bet pradės vadovautis pagarbia Dievo baime ir tarpusavio meile. Ten „nebus vietos jokiai skriaudai nė jokiai niekšybei“.

JONAS KALĖJIME

III advento sekmadienis (A)

Iz 35, 1–6a.10; Jok 5, 7–10; Mt 11, 2–11

Trečiąjį advento sekmadienį dar kartą iškyla Jono Krikštytojo figūra. Šį kartą scena kur kas niūresnė. Jo gyvenimo aplinkybės nuo dykumos laikų visiškai pasikeitė. Jis nebėra laisvas žmogus, po atviru dangumi skelbiantis minioms. Jono veiklai užkirstas kelias: jis sėdi kalėjime be teismo ir be vilties išeiti laisvėn. Jo gyvenimas, atrodo, neturi jokių perspektyvų. Izoliuotam kalėjimo tvirtovėje Jonui tik retkarčiais leidžiama pasimatyti su ištikimais mokiniais. Tai labai realistinis paveikslas – taip dažniausiai elgiamasi su Dievo pasiuntiniais. Čia nėra jokio triumfalizmo. Jono už jo pranašavimo darbą dabar laukia pranašo užmokestis. Jis turi daug laiko apmąstymams. Jo mintys kaip ir anksčiau nuolat sukasi apie Mesiją. Jonas nori palikti testamentą, tačiau turi tik keletą jam likusių ištikimų mokinių, iki šiol neprisijungusių prie Jėzaus. Šie mokiniai suvokia esą skolingi savo mokytojui Jonui, ypač dėl tos apgailėtinos jo dabartinės būklės. Tai turėtų būti jam paguoda: dar yra išlikusių ištikimų jo šalininkų, dėkingų ir neatsitraukusių.

Jonas mano kitaip. Jis norėtų pasiųsti mokinius pas Jėzų, kad jie žengtų toliau, pranokdami savo supratimą. Jonas nori, kad jie ne jo liepiami, bet patys susirastų kelią. Jis mokiniams paveda Jėzaus paklausti to, kas iš tikrųjų rūpi labiau jiems, o ne jam: „Ar tu esi tas, kuris turi ateiti, ar mums laukti kito?“ Bet kuriuo atveju Jonas nesijaučia esąs Mesijas. Jis perduoda iniciatyvą Jėzui, kad šis jam likusius ištikimus mokinius patrauktų pas save. Jaudinanti ir didžiadvasiška scena, kaip Jonas, nepaisydamas savęs, dėmesį sutelkia tik į savo pasiuntinybę ir į Kristų – savo gyvenimo turinį. Kristus turi augti – į tai nukreiptas visas Jono gyvenimas.

Jono mokinių paklaustas Jėzus tiesiogiai nepareiškia esąs Mesijas. Jis kalba apie pranašo Izaijo pranašystės išsipildymą. Jėzų liudija pranašas. Jo įrodymai nėra teoriniai, juos pagrindžia akivaizdūs liudijimai. Jono mokiniai, pagal Rytų svetingumo paprotį likę pas Jėzų trijų dienų viešnagai, savo akimis ir ausimis gali įsitikinti, ką visa tai reiškia. Jie patys girdi ir mato, o kitką jiems papasakoja Jėzaus mokiniai.

Išganytojo kelyje gydomi aklieji, luošieji, raupsuotieji, kurtieji, prikeliama net mirusieji. Nepaisant didžiulės medicinos pažangos ir šiandien yra daugybė aklių, luošų, raupsuotų, nebylių, dvasios ir kūno ligų varginamų žmonių. Jėzus savo veikla parodė, kad žmogaus kančia nuo šiol yra išganinga, o jo vargas tik laikinas. Svarbiausias požymis, liudijantis, jog Jėzus yra Mesijas, – jo vargšams skelbiama Geroji Naujiena. Tiems, kuriais niekas nesirūpina, kurie nieko nereiškia. Pamokslauti tokiems žmonėms ne tik anų laikų, bet ir šiandienos fariziejams atrodo visiškai netikslinga.

Todėl jau čia išryškėja skandalingas neatitikimas: Kristus nėra toks, kokį žmonės jį įsivaizduoja ir kokio trokšta. Jis nėra linkęs tik patenkinti jų poreikių, nesiekia būti populiarus.

Jėzus leidžia save pažinti pirma paklausdamas, ką apie jį mano žmonės. Kitoje Evangelijos vietoje jis atsiliepė į Petro pateiktą išpažinimą, o dabar aiškina, atsakydamas į Krikštytojo perduotą klausimą. Jono mokiniams išėjus (Jėzus nenorėjo jų dar stipriau pririšti prie senojo mokytojo), Jėzus giria Krikštytoją ir stengiasi paaiškinti paplitusius įsivaizdavimus apie jį. Jėzus savo klausytojams atskleidžia Jono didybę ir ypatingumą, paaiškina tai, ką daugelis intuityviai jautė. Jėzus aiškina: ejote prie Jordano krikštytis ne todėl, kad ten bėgo visas pasaulis. Juk atėjote pamatyti ne upėje augančių nendrių. Jonas nebuvo toks, kaip siūbuojančios nendrės. Jis kalbėjo neglostydamas jūsų pagal plauką ir nerinkdamas jums patinkančių žodžių. Jo nepaveikė plūstančios žmonių minios. Atėjote pamatyti ne išsipuošusio didiko – tokie gyvena ne dykumoje, bet karalių rūmuose. Ieškojote pranašo ir radote daugiau negu pranašą – pranašo Malachijo paliudytą ir jo įgaliotą Mesijo pasiuntinį. Jėzus skelbia, kad tarp gimusių iš moterų nėra buvę didesnio už Joną Krikštytoją. Tuo pasakymu Jėzus nenori atimti šlovės iš daugybės garsių valstybės vyrų, menininkų, atradėjų ar mokslininkų. Tačiau ypatingu išganytojo aspektu joks kitas žmogus nebuvo žmonijai reikšmingesnis už Joną Krikštytoją, kuris buvo vienintelio Dievo ir žmonių Tarpininko tiesioginis pirmtakas. Jonui šis reikšmingumas teko dėl Kristaus. Kuo mažesnį save jis pats mato, tuo didesnis yra Kristaus akyse.

Popiežius pabrėžė farmacininkų teisę vadovautis sąžine

(KAP, KAI) Spalio 29 d. popiežius Benediktas XVI prancūzų kalba kreipdamasis į 25-ojo Tarptautinio katalikų farmacininkų kongreso dalyvius sakė, jog farmacininkai turi moralinę teisę atsisakyti duoti abortą sukeliančius preparatus. Pasak Benedikto XVI, negalima reikalauti, jog vaistinininkai prisidėtų prie „vienareikšmiškai nemoralinių sprendimų“, pavyzdžiui, aborto arba eutanazijos. Pasak popiežiaus, farmacininkai turi rūpintis, kad kiekvieno žmogaus gyvybė būtų saugoma nuo prasidėjimo iki natūralios mirties. Šios profesijos žmonėms turi būti garantuota teisė „atsisakyti dėl sąžinės motyvų“. Benediktas XVI ragino vaistinininkus paaiškinti savo klientams tam tikrų medikamentų vartojimo etines implikacijas. Reikia juos informuoti, jog tam tikros medžiagos trumpina gyvenimą arba trukdo implantuoti apvaisintam kiaušinėliui. Pasak popiežiaus, farmacininkai atlikdami savo profesijos pareigas turi siekti, kad medikamentai tarnautų tik gydymo tikslais.

Benediktas XVI ragino katalikus farmacininkus apmąstyti savo profesijos užduotis, ypač tarpininkaujantį vaidmenį tarp gydytojo ir paciento. Popiežius taip pat kvietė laikytis solidarumo, kad ir vargšams būtų laiduojama galimybė gauti svarbiausius medikamentus. Popiežius priminė, jog negalima jokio žmogaus paversti terapinių eksperimentų objektu. Kiekvienas eksperimentas ar terapinė procedūra turi būti nukreipti asmens savijautos gerovės linkme; per maža vadovautis vien mokslo pažangos motyvu.

Ispanų kankinių beatifikacija

(KAP, KAI) Spalio 28 d. Romoje vyko didžiausios Naujųjų laikų beatifikacijos iškilmės: buvo paskelbti palaimintaisiais 498 kanki-

niai, nužudyti Ispanijos pilietinio karo metais (1936–1939). Į iškilmes atvyko visa Ispanijos vyskupų konferencija ir tūkstančiai maldininkų iš Ispanijos. Tarp naujųjų palaimintųjų yra du vyskupai, 24 dieceziniai kunigai, 462 pašvęstojo gyvenimo nariai, vyrai bei moterys, diakonas, subdiakonas, ir 7 pasauliečiai. Tarp palaimintųjų tikėjimo kankinių vienuolių yra du prancūzai, du meksikiečiai ir vienas kubietis. Šv. Petro aikštėje vykusioms beatifikacijos iškilmėms vadovavo Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektas kardinolas Jose Saraiva Martinsas.

Atsižvelgiant į didelį palaimintųjų skaičių nebuvo, kaip įprasta, skaitomos jų biografijos, o tik pateikta bendra informacija apie jų gyvenimo auką už tikėjimą. Kardinolas Jose Saraiva Martinsas perskaitė popiežiaus dokumentą, kuriuo patvirtinama 498 kankinių, praliejusių kraują už Jėzaus Kristaus evangelijos liudijimą, beatifikacija. Jų liturginio minėjimo diena paskirta lapkričio 6-oji. Homilijoje Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektas priminė, jog naujieji palaimintieji praliejo kraują už Evangeliją tikėjimo persekiojimo metais (1934–1936 ir 1937). Jų kankinystė išreiškė meilę Jėzui Kristui ir jo Bažnyčiai. Prieš mirtį jie atleido savo persekiotojams ir net meldėsi už juos. Jie nesiekė šlovės sau, o jų kraujas davė vaisių. Kardinolas pridūrė, kad kankinystė yra aukščiausias ištikimybės tikėjimui liudijimas. Jis priminė, jog popiežius Jonas Paulius II ragino išlaikyti kankinių atminimą. Jo įpėdinis Benediktas XVI savo mokyme iškelia sąžinės ir kankinystės ryšį. Kankiniai yra sąžinės liudytojai, jie liudija žmogaus gebėjimą įvykdyti savo pareigą ir atverti kelią pažangai.

Bendra 498 kankinių beatifikacija buvo didžiausia tokio pobūdžio iškilmė Bažnyčios istorijoje. 2001 metų kovo 11 dieną Jonas Paulius II Šv. Petro aikštėje paskelbė 233 palaimintuosius. 1992 metais

gegužės 25 dieną bendrai paskelbti 123 palaimintieji.

Popiežius Jonas Paulius II nuo 1987 m. paskelbė palaimintaisiais beveik 500 kankinių iš Ispanijos pilietinio karo metų. Jonas Paulius II savo pontifikato metais iš viso paskelbė 472 ispanų kankinius palaimintaisiais. Vienuolika iš jų paskelbti šventaisiais. Pastarųjų dviejų pontifikatų metais bendras Ispanijos palaimintųjų skaičius – 978 tikėjimo liudytojai. Benediktas XVI 2005 m. spalio mėnesį paskelbė 8 ispanų palaimintuosius.

Beatifikacijos iškilmės Ispanijoje kėlė kai kurių visuomenės sluoksnių pasipriešinimą, ypač nukentėjusių nuo generolo Francisco Franco režimo. Ispanijos vyskupų konferencija pabrėžia, kad palaimintieji yra ne „pilietinio karo aukos“, bet „tikėjimo kankiniai“.

Popiežius kvietė megzti gyvą dialogą su Dievo žodžiu

(KAP, KAI) Lapkričio 7 d. Šv. Petro aikštėje vykusios bendrosios audiencijos pagrindinė tema buvo Bažnyčios mokytojo šv. Jeronimo gyvenimas ir darbai. Benediktas XVI ragino krikščionis puoselėti „gyvą dialogą su Dievo žodžiu“. Popiežius pakartojo šv. Jeronimo citatą: „Nepažinti Rašto reiškia nepažinti Kristaus.“ Pasak Šventojo Tėvo, katalikai turi ne tik pavieniui, bet ir drauge su kitais skaityti Bibliją. Popiežius sakė, kad Dievo žodis yra patvaresnis už laiko tėkmę: „Žmogiškosios nuomonės ateina ir nueina; kas šiandien ypač modernu, rytoj tampa visiškai pasenę. Bet Dievo žodis išlieka visados.“ Kalbėdamas apie Bažnyčios mokytojo šv. Jeronimo (347–420) gyvenimą bei darbus Benediktas XVI iškėlė jo lotyniškojo Biblijos vertimo iš hebrajų ir graikų kalbų reikšmę. Šv. Jeronimo vertimu grindžiama vadinamoji Vulgata, 1576 m. Tridento Susirinkime pripažinta autentiška Šventojo Rašto redakcija.

Popiežius: visi pakviesti į šventumą

(KAP, KAI) Švenčiant Visus Šventuosius per Viešpaties angelo maldą Šv. Petro aikštėje popiežius Benediktas XVI priminė, jog visi žmonės yra pakviesti į gyvenimo šventumą. Popiežius pabrėžė, jog šventumas nėra nedaugelio išrinktųjų privilegija. Pasak jo, šventumas galiausiai yra gyvenimas pagal Kūrėjo paveikslą ir panašumą. Benediktas XVI sakė: „Visi žmonės yra Dievo vaikai ir visi turi jais tapti eidami reikliu laisvės keliu.“ Popiežius taip pat ragino katalikus melstis už mirusiuosius. Pasak jo, malda už mirusiuosius galioja ne tik Vėlinių dieną; Bažnyčia kasdien kviečia melstis už juos.

Popiežius meldėsi už mirusius hierarchus

(KAP, KAI) Lapkričio 5 d. Benediktas XVI lotyniška liturgija Šv. Petro bazilikoje meldėsi už per praėjusius dvylika mėnesių mirusius kardinolus bei vyskopus. Per pamaldas popiežius perskaitė aštuonių mirusių kardinolų vardus: Salvatore Pappalardo, Frederic Etsou-Nzabi Bamungwabi, Antonio Maria Javierre, Angelo Felici, Jean-Marie Lustiger, Edouard Gagnon, Adam Kozłowiecki, Rosalio Jose Castillo Lara. Šventasis Tėvas taip pat paminėjo du mirusius Rytų Bažnyčių ganytojus: buvusį sirų katalikų Antiochijos patriarchą Ignace Antoine II Hayek, sirų-malankarų unitų didįjį arkivyskupą Cyril Mar Baselios ir kitus 126 mirusius arkivyskopus bei vyskopus. Popiežius pabrėžė, jog Bažnyčios malda už mirusiųjų sielas remiasi paties Jėzaus maldos pavyzdžiu: „Tėve, aš noriu, kad tavo man pavestieji būtų su manimi ten, kur ir aš.“ Jėzus turi omenyje savo mokinius, ypač apaštalus, drauge dalyvavusius Paskutinėje vakarieneje. Tačiau Viešpaties malda apima visų laikų mokinius. Kiek anksčiau Jėzus sakė: „Ne tik už juos prašau, bet

ir už tuos, kurie per jų žodį mane įtikės.“ Šventasis Tėvas sakė, jog iš šios Jėzaus maldos galima suprasti, kad jis savo amžinoje šlovėje nori suburti visus po tikėjimo ženklu mirusius mokinius.

COMECE siūlo remti santuoką

(KAP, KAI) Lapkričio 5 d. Briuselyje pristatytas darbinis Europos bendrijos episkopatų komisijos COMECE dokumentas „Europos Sąjungos strategijos pasiūlymai remiant santuoką“. Šis dokumentas parengtas bendradarbiaujant su katalikiškoms šeimoms asociacijomis. Dokumente pateikiamas priemonių paketas, kuriuo siekiama gerinti sėkmingos santuokos galimybes.

Dokumento autoriai reiškia įsitikinimą, jog Europos žemynui gresiančios demografinės katastrofos ir didėjančio skyrybų skaičiaus akivaizdoje patvarios šeimos yra svarbus visuomeninis kapitalas. Dokumente raginama remti ikisantuokinius kursus ir šeimos konsultacijas, mokant tarpusavio bendravimo ir dorojimosi su stresa. Regioninėje Briuselio politikoje turi būti atsižvelgiama į mažas pajamas turinčių šeimų būsto aprūpinimo problemas. COMECE siūlo, kad Europos Parlamentas paskelbtų 2011-uosius „Geros tėvystės“ metais ir tai padėtų tėvams geriau atlikti savo auklėjamąjį vaidmenį.

Dokumente taip pat raginama tęsti paramą šeimoms su vaikais. Ekonomikoje reikia siekti, kad būtų patrauklu investuoti į sutuoktinių bei šeimų paramos programas. Pasak dokumento, siekis išvengti skyrybų yra taip pat svarbi priemonė užkirsti kelią gimstamumo mažėjimui. Dokumente rašoma, jog ES turi padėti finansuoti vaikų priežiūros institucijas. COMECE sekretoriatas ragina tęsti studijas apie namie vykdomą prievartą ir finansuoti kampanijas, nukreiptas prieš smurtą san-

tuokoje. ES tyrimų biudžete turi būti numatytos lėšos tyrimams, atskleidžiantiems šeimos reikšmę ir santuokos vertę visuomenei. Taip pat raginama tirti tautiniu atžvilgiu mišrias santuokas norint užkirsti kelią ypač dideliame tokių santuokų skyrybų nuošimčiui.

COMECE dokumente siūloma uždrausti brutalius vaizdo žaidimus, raginama vykdyti įvairias šviečiamąsias akcijas parodant tinkamas ugdymo formas, padėti tėvams ugdati vaikus tinkamai naudotis mobiliaisiais telefonais ir internetu, kovojant su alkoholiu, narkotikais, taip pat persivalgymu. Vyskupai taip pat siūlo palengvinti integraciją migrantų šeimų vaikams.

Europos vyskupai siūlo įvesti senelių atostogas. Vyresniems darbuotojams turėtų būti suteikiama galimybė išeiti atostogų iki dvejų metų, padedant auklėti anūkus. Reikia taip pat žengti tolyn, derinant privatų ir profesinį gyvenimą. COMECE dokumente prieštaraujama bandymams sulygtinti nesantuokines sąjungas su sutuoktinių poromis globos, paveldėjimo ar išlaikymo teisių atžvilgiu. Pasak dokumento, santuoka yra vienintelė teisinė institucija, pripažįstama visose 27 ES valstybėse. Reikia neleisti, kad ES valstybėms būtų primetama pripažinti partnerystės formas, neatitinkančias jų teisinės ar kultūrinės tradicijos.

Paskelbta Pasaulinės komunikavimo priemonių dienos tema

(KAP, KAI) Spalio 30 d. naujasis Popiežiškosios socialinio bendravimo priemonių tarybos pirmininkas arkivyskupas Claudio Celli paskelbė 2008 m. Pasaulinės visuomenės komunikavimo priemonių dienos temą. Pasak jo, žiniasklaida išgyvena pavojų kas kart vis labiau susitelkti į save pačią, užuot tarnavusi tiesai. Būsimosios Pasaulinės visuomenės

komunikavimo priemonių dienos tema – „Žiniasklaida savivaizdžio ir tarnystės takoskyroje. Ieškoti tiesos siekiant ją pranešti“. Pasaulinės visuomenės komunikavimo dienos žinia bus paskelbta sausio 24-ąją, minint Šv. Pranciškaus Salezo dieną.

Sportas padeda ugdyti taiką

(KAP, KAI) Spalio 31 d. Niujorke Jungtinių Tautų Organizacijos 62-oje plenarinėje sesijoje aptarinėjant temą „Sportas taikos ir plėtros labui“ Šventojo Sosto atstovas arkivyskupas Celestino Migliore iškėlė sporto vaidmenį puoselėjant taiką. Jis sakė, kad jau pats šiuolaikinio sporto masiškumas leidžia įveikti žmogiškuosius ir visuomeninius barjerus. Pasak arkivyskupo, sportas gali tapti visuomeninės plėtros veiksmu. Pirmiausia tai siejasi su asmenine sfera, kai sportininkas plėtoja savo talentus, įveikia iššūkius, mokosi disciplinos ir pasiaukojimo. Šios vertybės leidžia geriau suvokti bendrąjį gėrį, teikiant jam pirmenybę asmeninio populiarumo ir garbės atžvilgiu. Todėl Bažnyčia ragina, kad sportininkai būtų pozityvių vertybių pavyzdžiai jaunimui. Pasak Vatikano diplomato, atnaujintas ir sutelktas į žmogiškąją dimensiją požiūris į sportą gali pasitarnauti ugdant sveikus ir atsakingus žmonių santykius.

Pokyčiai „L'Osservatore Romano“

(KAP, KAI) Spalio 29 d. dienraštyje „L'Osservatore Romano“ paskelbtas popiežiaus Benedikto XVI laiškas naujam redaktoriui prof. Giovanni Maria Vian, pakeitusiam ankstesnį redaktorių Mario Agnes, ėjusį šias pareigas 23 metus. Šventasis Tėvas viliasi, kad dienraštyje pavyks atskleisti „vaisingą tikėjimo ir proto susitikimą“, atveriantį galimybes taip pat nuoširdžiam tikinčiųjų ir netikinčiųjų bendradarbiavimui.

Apie dienraštyje „L'Osservatore Romano“ įvykusias permainas prof. G. M. Vian lapkričio pradžioje pasakojo interviu savitraštyje „Famiglia cristiana“. Pasak jo, šių pokyčių pageidavo dienraščio leidėjas – Vatikano valstybės sekretoriatas. Leidėjai pageidauja skirti daugiau dėmesio Rytų Bažnyčioms, taip pat kitoms krikščioniškosios konfesijoms bei religijoms. Dienraščio leidėjai akina kviesti bendradarbiauti daugiau moterų. Dabartiniame dienraštyje labiau akcentuojamos tarptautinės problemos, o žinioms iš Italijos, anksčiau užimdavusioms svarbiausias skiltis, dabar tenka mažiau reikšminga vieta. Dienraštyje atsirado interviu, kurių anksčiau beveik nebūdavo, atnaujintame „L'Osservatore Romano“ kur kas mažiau nuotraukų, o daugiau tekstinės medžiagos.

Konferencija apie senelių ligonių sielovadą

(KAP, KAI) Lapkričio 14–16 d. Vatikane vyko tarptautinė konferencija apie senų ir ligotų žmonių sielovadą. Konferencijoje dalyvavo taip pat žydų, musulmonų ir budistų atstovai. Popiežiškiosios sveikatos apsaugos darbuotojų tarybos pirmininkas kardinolas Javieras Lozano Barraganas siūlė apibrėžti sveikatą ne kaip būklę, o kaip siekiamą darną, apimančią ne tik fizinius bei socialinius, bet ir dvasinius aspektus. Pasak kardinolo, šiuo metu pasaulyje yra 390 mln. vyresnių kaip 65 metų žmonių, o 2025 m. prognozuojama, kad jų bus 800 mln. Ši situacija reikalauja praktinių sprendimų katechezės, religijos mokymo ir rengimo sakramentams srityse. Bažnyčia taip pat turi atsižvelgti į vis didėjantį senų kunigų skaičių.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lioginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
mons. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbras / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
322758
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.
ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“
